

GuitarJan.com

EENVOUD IN COMPLEXE GITAARTHEORIE

Pentatonische toonladders en akkoorden

Special bij de **GuitarJan.com** nieuwsbrief Maart 2022

Copyright: Jan van den Hogen • 2022

INHOUDSOPGAVE

1.	Introductie	1
2.	Toonladders en toonsoorten	1
3.	De notennamen	3
4.	Toontrappen in majeur	4
5.	Toontrappen in mineur	6
6.	Toontrappen om akkoorden op te sporen	8
7.	Pentatonische majeur toonladder	10
8.	Pentatonische mineur toonladder	16
9.	Pentatonische toonladders en CAGED Shapes	20
10.	Akkoorden in de pentatoniek	26
11.	Akkoordprogressies en pentatonische toonladders	27
12.	Ondersteunende software	31
13.	Power Chords	33
14.	Double Stops	38
	Oefeningen	
	- 20 riffs over de C A G E D Shapes in C majeur en A mineur pentatonisch	44
	- 10 verschillende pentatonische licks	46
	- Legato Runs over verschillende pentatonische patronen	49
	- Toepassing 3NPS (3-Note-Per-String) in pentatonische toonladders	50
	- Pentatonisch jammen met Power Chords	51
15.	Tot slot	52

Dit werk met zijn inhoud is geschreven voor het publieke domein. Het staat je vrij, zonder welke beperkingen dan ook, het materiaal te gebruiken, te kopiëren, te scannen, te verspreiden of welke andere handelswijze dan ook, op het materiaal toe te passen.

1. Introductie

Bij de laatste nieuwsbrieven die je van ons hebt ontvangen, zijn inmiddels twee E-boeken meegeleverd waarbij het uitgangspunt solo's spelen in het CAGED systeem was, en als je die theorie hebt doorgenomen, dan weet je dat dit systeem op pentatonische toonladders is gebaseerd. Een klein beetje toonladder theorie hadden we in de vorige E-boeken al toegevoegd, in dit E-boek gaan we dieper in op deze materie, omdat je ook buiten het CAGED systeem om prachtige solo's en ritmes kunt spelen binnen de majeur en mineur toonladders van het pentatonische systeem.

2. Toonladders en toonsoorten

Over toonladders zijn meterslange rijen boeken te vinden. Ook zijn er tientallen, vaak complexe definities, vol met moeilijke muziekterminologie.

Toonladders zijn in de muziek de basis van een muziekstuk, en zorgen ervoor dat een muziekstuk een gestructureerde opbouw heeft, waar alles harmonisch en melodisch klinkt.

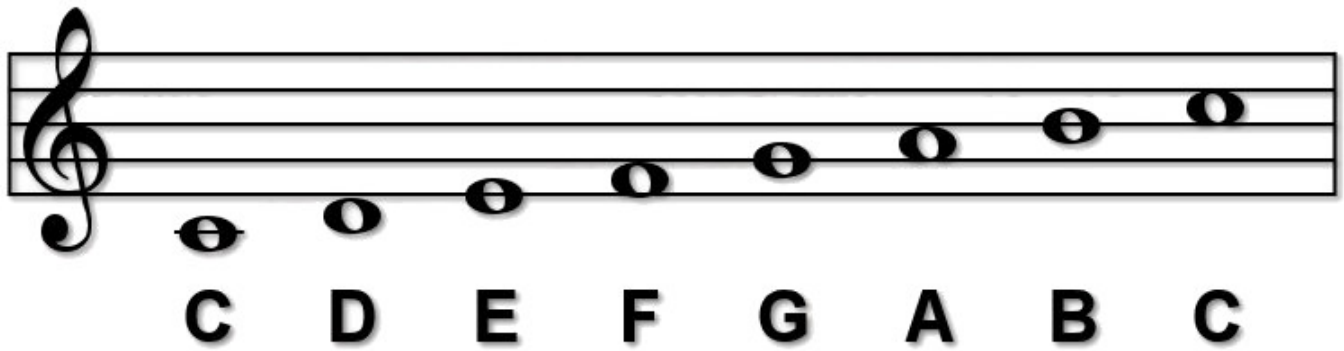
Met harmonie bedoelen we de manier waarop akkoorden ten opzichte van elkaar worden gebruikt, en met melodie bedoelen we de manier waarop maatvoering, individuele noten uit akkoorden, accentueringen in het muziekstuk, muzikale spanning en verbindingen met andere toonsoorten, met elkaar worden verweven.

Harmonie en melodie worden niet over de gehele wereld op dezelfde manier toegepast. Wij hebben het over de Westerse harmonieleer met zijn Westerse toonladders, maar zo zijn er ook Balkantonladders, Maqam (Arabische toonladders met tientallen varianten), en Chinese toonladders, die gek genoeg weer erg op de bij ons gebruikte pentatonische toonladders lijken.

Een toonladder is een gedefinieerde reeks tonen, stijgend of dalend. Normaal gesproken omspannt zo'n reeks een octaaf.

De afstand tussen tonen van verschillende hoogte (noten) noemen we een interval. Het interval tussen de eerste en de achtste toon in een toonladder heet een octaaf. Het woord octaaf is afkomstig van het Griekse woord okta, dat acht betekent. De twee noten waartussen een octaaf klinkt hebben dezelfde naam: een octaaf klinkt bijvoorbeeld tussen een C en de eerstvolgende C daarboven of -onder.

De voor de gitaar belangrijke toonladders zijn zogeheten diatonische toonladders, dat wil zeggen dat elke volgende toon is afgeleid van de eerstvolgende hogere of lagere stamtoon. Wat is die stamtoon nou precies? Je kunt het woord stamtoon opsplitsen in "stam" en "toon". De plaats waar een noot wordt weergegeven op een notenbalk wordt ook wel de stam genoemd. Een voorbeeld van verschillende stamtonen zie je in de afbeelding op de volgende pagina.

De voor de gitaar belangrijke toonladders zijn zogeheten diatonische toonladders, dat wil zeggen dat elke volgende toon is afgeleid van de eerstvolgende hogere of lagere stamtoon. De intervallen tussen de elkaar opvolgende tonen zijn daardoor vrijwel steeds halve of hele tonen (1 fret of 2 fretten op de gitaarhals), die in de muziektheorie ook wel kleine en grote secunden worden genoemd.

Zo'n diatonische toonladder bestaat dan uit zeven opeenvolgende tonen plus de herhaling van de grondtoon. Zo krijg je in totaal weer de 8 tonen van een octaaf.

Een stamtoon is dus eigenlijk de plaats van een noot op de toonladder, en om de plaats van de noot te kunnen aangeven wordt er gebruik gemaakt van letters. De toonladder is onderverdeeld in de letters **C D E F G A B**. Je zult nu zeggen, hé, een octaaf is toch 8 tonen, en dat klopt. De laatste stamtoon is gelijk aan de eerste stamtoon, dus het octaaf is **C D E F G A B C** (zie de illustratie hierboven).

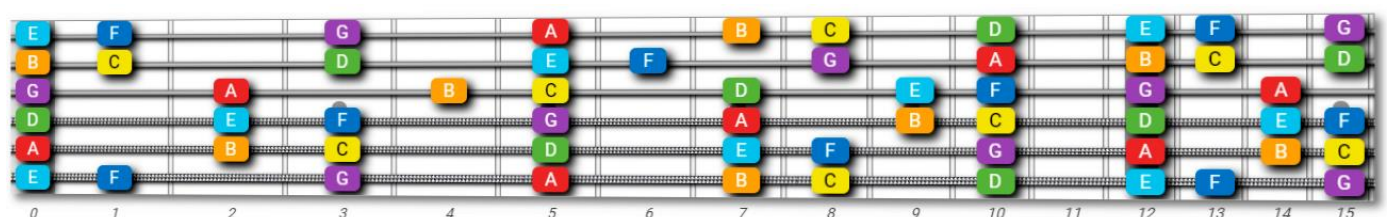
Andere landen gebruiken niet de diatonische toonladder om de stamtonen aan te geven, maar gebruiken bijvoorbeeld **do** (of **ut**) **re mi fa sol** (of **so**) **la si** (of **ti**). Dat zal je als muzikant bekend voorkomen, denk maar eens aan de Do-Re-Mi song uit "The Sound of Music".

Een toonladder als de C toonladder noemen we de grotetertstonladder, die echter onder vele andere benamingen ook voorkomt:

- C majeur
- toonladder van C groot
- C groot
- toonladder van C
- toonladder van C majeur

In het Engels is het C of C Major.

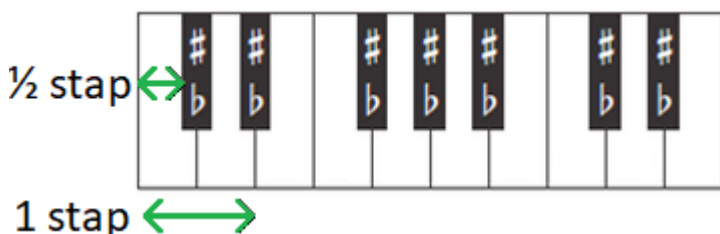
Hoe ziet zo'n C majeur toonladder er nu uit op je gitaarhals?

We pakken nog even het belangrijke begrip toonsoort bij de horens. Een toonsoort is een kenmerk van een muziekstuk, en de toonsoort geeft aan welke toonladder wordt gebruikt. Een muziekstuk in bijvoorbeeld D-groot (D-Majeur of in het Engels "D Major") heeft als toonsoort D-groot of D-grote-terts (in het Engels simpelweg "D").

Er zijn twee verschillende toonladders die heel veel gebruikt worden, namelijk de majeure (Engels "Major") en de mineur (Engels "Minor") toonladder. Beide toonladders bestaan uit zeven verschillende noten, zoals we hiervoor uitgelegd hebben. De achtste noot is weer exact hetzelfde als de eerste, zoals we zojuist al uitgelegd hebben. Het grootste verschil tussen beide toonladders is, dat een majeure toonladder als vrolijk klinkend wordt beschouwd, en een mineur toonladder als droevig. Da's overigens niet waar, ook in een majeure toonladder kun je emotionele of sentimentele songs schrijven.

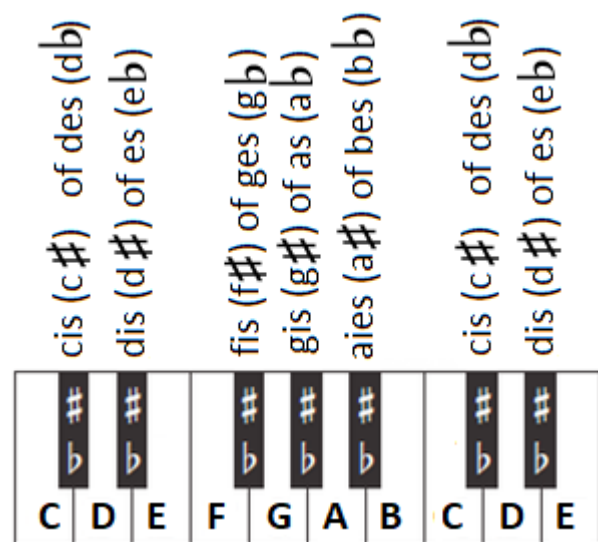
3. De notennamen

Voordat we helemaal in de toonladders duiken, moeten we eerst nog even uitleggen dat er een specifiek patroon is van zogeheten hele en halve stappen (of intervallen) in een toonladder. Daarvoor gebruiken we een piano toetsenbord,

omdat vrijwel alle muziektheorie vanuit de indeling van een piano is bepaald.

De afstand tussen twee witte toetsen noemen we een hele stap, de afstand tussen een witte en een zwarte toets noemen we een 1/2 stap (zie afbeelding).

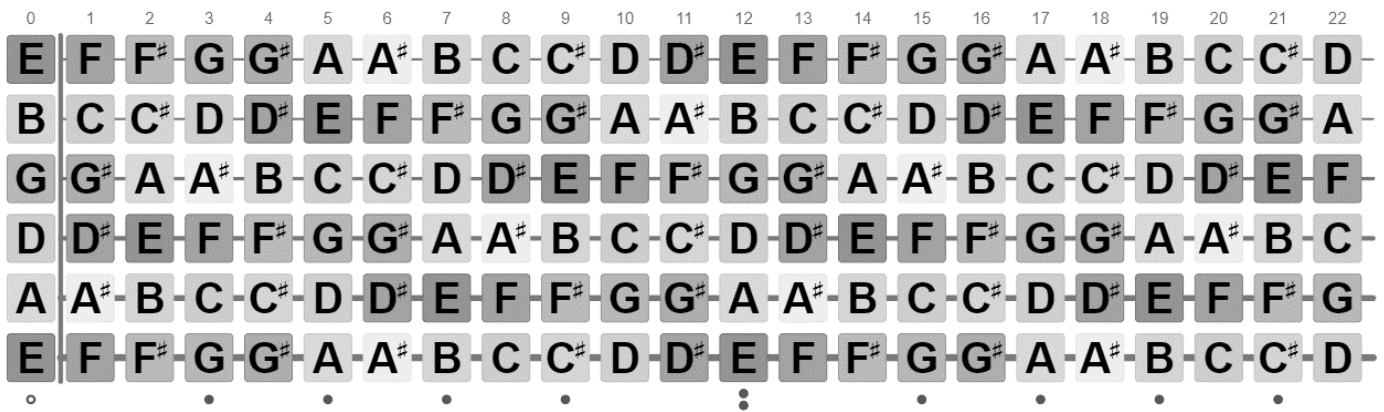

De 1/2 stap afstand wordt altijd aangeduid met een symbool achter de nootnaam. Als je een toonladder van laag naar hoog speelt, wordt iedere halve toonafstand benoemd als een "ies", weergegeven door het symbool #.

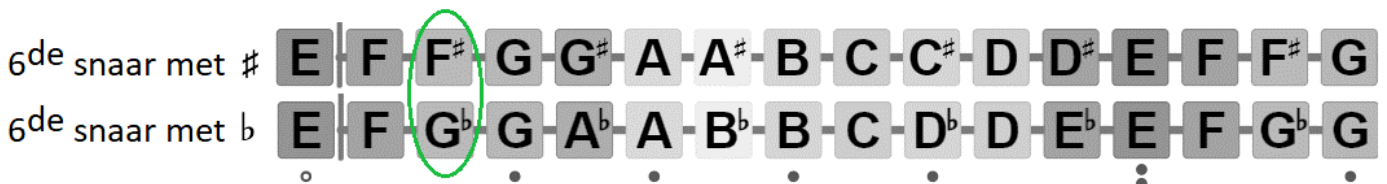
Wordt een toonladder van hoog naar laag gespeeld, dan wordt de toevoeging "es" achter de nootnaam gezet, en daarvoor wordt het muzikale symbool b gebruikt. Het symbool # noemen we een kruis, b noemen we een mol. In de gitaarmuziek wordt vrij algemeen een toonladder met een kruis gebruikt, bij mineur toonladders zie je ook vaak de mol terugkomen.

We hebben net de C majeure toonladder benoemd, die bestaat uit de tonen C D E F G A B. als we die toonladder met alle 1/2 stappen in het bovengenoemde piano toetsenbord zouden plaatsen, ziet dat er als hierboven uit.

En hoe ziet dat er nu uit op de gitaarhals?

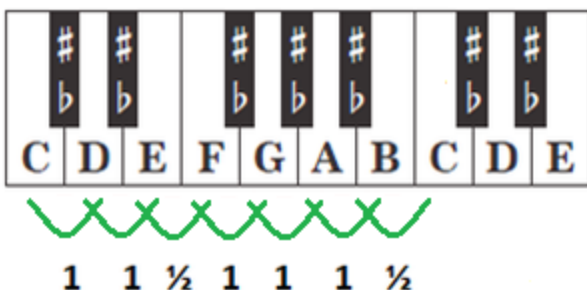
Je ziet hierboven alle noten op alle zes je snaren, oplopend van positie 0 (open positie) tot en met de 22ste fret, waar de meeste gitaarhalzen ophouden. Onderstaand laten we je nog zien als je het muzikale kruissymbool (#) vervangt door een mol (b) symbool, wat dan de notennamen worden.

Je ziet op de 6de snaar, 2^e fret, dat de F# (fies) dan G^b (ges) wordt genoemd. De klank van de noot blijft echter hetzelfde, ongeacht de naam.

4. Toontrappen in majeure

Majeur toonladders bestaan uit zeven noten (voordat de toonladder een octaaf hoger opnieuw begint, zoals we geleerd hebben), en bestaat uit een speciale volgorde van halve stappen (twee noten die direct aan elkaar grenzen) en hele stappen (noten die twee halve stappen van elkaar verwijderd zijn). Dat hebben we zojuist ook besproken.

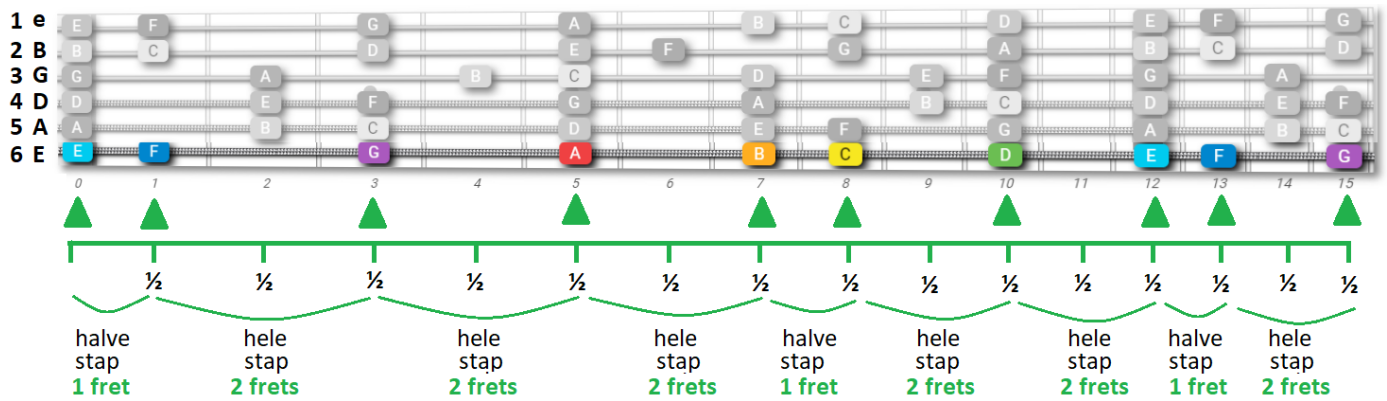

Dit specifieke patroon van hele stappen en halve stappen bepaalt dat het een majeure toonladder is, ongeacht op welke noot je begint. De afbeelding hiernaast laat dat zien.

Tussen C + D zit een hele stap (1) omdat er één zwarte toets tussen zit. Tussen E + F zit een halve stap (1/2) omdat er géén zwarte toets tussen zit. Op je gitaarhals is iedere fret een 1/2 toon, en iedere twee fretten een hele toon.

Als we nu alle noten eens pakken die in de C majeure toonladder voorkomen, dus **C D E F G A B**, dan zou je die toonladder op de 6de snaar (de lage-E) kunnen spelen zoals je in de

onderstaande afbeelding ziet. Je ziet in de afbeelding dat iedere fret een $\frac{1}{2}$ toon is, en dat sommige noten in de C majeure toonladder 1, en soms 2 fretten uit elkaar liggen.

De toontrappen kun je als het ware beschouwen als de “traptreden” van een toonladder. Voor iedere majeure toonladder geldt vanaf de grondtoon (de basistoon van de majeure toonladder) altijd het toontrappenschema **1 1 $\frac{1}{2}$ 1 1 1 $\frac{1}{2}$** . Weer geredeneerd vanuit de C majeure toonladder:

C	D	E	F	G	A	B	C
1	1	$\frac{1}{2}$	1	1	1	1	$\frac{1}{2}$

Laten we op de gitaarhals (6de snaar) de E majeure toonladder plaatsen, volgens het majeure toontrappenschema.

We zien dat het majeure toontrappenschema **1 1 $\frac{1}{2}$ 1 1 1 $\frac{1}{2}$** consequent is toegepast.

E	F#	G#	A	B	C#	D#	E
1	1	$\frac{1}{2}$	1	1	1	1	$\frac{1}{2}$

Om vanuit de noot E een hele stap te maken, kun je niet naar de F noot, dat is immers (zie de piano toetsenborden hiervoor), een $\frac{1}{2}$ stap. Je moet dus één toets verder, en dan kom je op de F# toets terecht. Wil je vandaar uit weer een hele stap maken, dan kun je niet naar de G noot (dat is slechts een $\frac{1}{2}$ stap), maar moet je naar de volgende toets, een zwarte toets, de G#.

Je kunt dit voor jezelf nog controleren door het aantal fretten te tellen tussen de verschillende noten van de E majeure toonladder.

We geven je een overzichtstabel van de majeure toonladders met alle # en b, dan hoef je niet alles zelf uit te zoeken.

Grondtoon	Noten (Nederlands)	Noten (Engels)
C	C D E F G A B C	C D E F G A B C
G	G A B C D E Fis G	G A B C D E F# G
D	D E Fis G A B Cis D	D E F# G A B C# D
A	A B Cis D E Fis Gis A	A B C# D E F# G# A
E	E Fis Gis A B Cis Dis E	E F# G# A B C# D# E
B	B Cis Dis E Fis Gis Ais B	B C# D# E F# G# A# B
Fis (F#)	Fis Gis Ais B Cis Dis Eis Fis	F# G# A# B C# D# E# F#
F	F G A Bes C D E F	F G A Bb C D E F
Bes (Bb)	Bes C D Es F G A Bes	Bb C D Eb F G A Bb
Es (Eb)	Es F G As Bes C D Es	Eb F G Ab Bb C D Eb
As (Ab)	As Bes C Des Es F G As	Ab Bb C Db Eb F G Ab
Des (Db)	Des Es F Ges As Bes C Des	Db Eb F Gb Ab Bb C Db
Ges (Gb)	Ges As Bes Ces Des Es F Ges	Gb Ab Bb Cb Db Eb F Gb

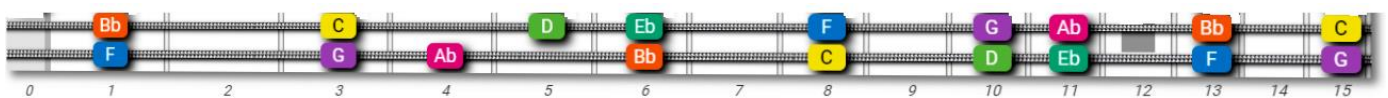
5. Toontrappen in mineur

We weten het, dit is taaie kost, maar om te begrijpen wat straks in een pentatonische toonladder gebeurt, is deze basiskennis helaas onontbeerlijk. En we zijn er nog niet.

De majeur-toonladder heeft het volgende toontrappenschema: **1 1 ½ 1 1 1 ½**. Dat heb je zojuist geleerd. Neem je als voorbeeld een G majeur toonladder, dan krijg je dus: **G A B C D E F# G**.

Het toontrappenschema van de mineur-toonladder is afwijkend, en is als volgt: **1 ½ 1 1 ½ 1 1**.

Nemen we als ander voorbeeld een C mineur toonladder, dan ziet dat er op de gitaarhals als volgt uit (5de snaar, vanaf de 3de fret tot en met de 15de fret):

Het mineur toontrappenschema **1 ½ 1 1 ½ 1 1** is consequent toegepast.

C	D	Ab	F	G	A ^b	B ^b	C
1	½	1	1	½	1	1	

Je kunt uit bovenstaande afbeelding ook de F mineur toonladder herleiden, die op de 6de snaar van de 1ste fret naar de 13^e fret loopt.

F	G	A^b	B^b	C	D	E^b	F
1	½	1	1	½	1	1	1

We denken dat je de truc zo wel snapt.

We leggen even het begrip "natuurlijke" mineur toonladder uit. Waarom vind je in de muziekliteratuur van alles over "natuurlijke" mineur toonladders, we noemden de majeure toonladders toch ook niet natuurlijk?

We doen dit omdat er meer dan één soort majeure toonladder is, er bestaan drie verschillende soorten, te weten:

- Natuurlijke mineur toonladders
- Harmonische mineur toonladders
- Melodische mineur toonladders

Wij houden ons bij de meest gebruikte mineur toonladder, de natuurlijke mineur toonladder.

Daarnaast is er nog het begrip parallelle toonaarden. In de muziektheorie heten de twee toonaarden of toonsoorten in majeure en mineur met dezelfde voortekening parallelle toonaarden of zoals men zegt, ze zijn van een parallelle toonaard. Dezelfde voortekening wil zeggen dat de majeure en de mineur toonladder dezelfde hoeveelheid kruizen (#) of mollen (b) hebben.

Onderstaand de tabel met de "natuurlijke" mineur toonladders, waarbij we tevens de parallelle majeure toonladders hebben vermeld.

Grondtoon	Noten (Nederlands)	Noten (Engels)	Parallele majeure
A	A B C D E F G A	A B C D E F G A	C
E	E Fis G A B C D E	E F# G A B C D E	G
B	B Cis D E Fis G A B	B C# D E F# G A B	D
Fis (F#)	Fis Gis A B Cis D E Fis	F# G# A B C# D E F#	A
Cis (C#)	Cis Dis E Fis Gis A B Cis	C# D# E F# G# A B C#	E
Gis (G#)	Gis Ais B Cis Dis E Fis Gis	G# A# B C# D# E F# G#	B
Dis (D#)	Dis Eis Fis Gis Ais B Cis Dis	D# E# F# G# A# B C# D#	Fis (F#)
D	D E F G A Bes C D	D E F G A B ^b C D	F
G	G A Bes C D Es F G	G A B ^b C D E ^b F G	Bes (B ^b)
C	C D Es F G As Bes C	C D E ^b F G A ^b B ^b C	Es (E ^b)
F	F G As Bes C Des Es F	F G A ^b B ^b C D ^b E ^b F	As (A ^b)
Bes (B ^b)	Bes C Des Es F Ges As Bes	B ^b C D ^b E ^b F G ^b A ^b B ^b	Des (D ^b)
Es (E ^b)	Es F Ges As Bes Ces Des Es	E ^b F G ^b A ^b B ^b C ^b D ^b E ^b	Ges G(b)

Er is nog veel meer te vertellen over de onderlinge samenhang van toonaarden, toonladders en allerlei trucjes met Shapes die je kunt gebruiken om op snelle wijze een toonladder op je gitaarhals te vinden. Raadpleeg daarvoor de website GuitarJan.com waar je op iedere vraag over toonladders wel een antwoord terugvindt.

6. Toontrappen om akkoorden op te sporen

We hebben de toontrappenschema's van de majeur en de mineur toonladders nog niet de muzikale symbolen meegegeven waarmee ze bekend zijn in de muziekliteratuur. En dat is heel belangrijk als je de juiste akkoorden bij een toonladder wilt vinden. Als voorbeeld de A majeur en de F# mineur (parallele toonladder).

A Majeur	Toontrap	Akkoord	F# mineur	Toontrap	Akkoord
A	I	A	F#	i	F#m
B	ii	Bm	G#	ii°	G#m / G#dim
C#	iii	C#m	A	III	A
D	IV	D	B	iv	Bm
E	V	E	C#	v	C#m
F#	vi	F#m	D	VI	D
G#	vii°	G#m / G#dim	E	VII	E
A	I	A	F#	i	F#m

vii° en ii° zijn zogeheten verminderde akkoorden (° komt oorspronkelijk uit de jazz muziek), zie GuitarJan.com.

Als je goed kijkt, dan zie je dat de toontrappen met Romeinse cijfers zijn doorgenummerd, en sommige zijn in hoofdletters, andere in kleine letters genoteerd.

Daar is een goede reden voor: als een toontrap in hoofdletters is genoteerd is het bij de toontrap horende akkoord in principe een majeur akkoord, is de toontrap in kleine letters genoteerd, dan is het bijbehorende akkoord bij de toontrap in principe een mineur akkoord. De vii° (majeur toonladders) en ii° (mineur toonladders) zijn speciale akkoorden: je gebruikt bij die toontrappen of een mineur akkoord, of een verminderd akkoord.

Je herkent dus aan de toontrapnotatie welk akkoord in de toonladder thuishoort, in onze beide voorbeelden:

A majeur	A	Bm	C#m	D	E	F#m	G#dim	A
F# mineur	F#m	G#dim	A	Bm	C#m	D	E	F#m

Op de website GuitarJan.com vindt u een ongelooflijk grote hoeveelheid verdere informatie over toontrappen met hun bijbehorende akkoorden, voor nu laten we het, in

Ons E-boek, even bij deze theorie. Wel willen we even twee bijzondere handige tools noemen die je op de website terugvindt.

Onder **Muziektheorie | Akkoordentheorie** vind je de tool **Akkoordenzoeker**. Stel dat je de meest voorkomende akkoorden in de F# mineur per toontrap wilt weten. Geef als “Grondtoon” in F#, de “Modus” wordt 6. Aeolisch (mineur), en de “Toonladder” blijft dan op Majeur staan, wat in dit geval gelijk is aan een natuurlijke mineur toonladder.

Je krijgt dan de navolgende output met akkoordenvoorstellen:

Grondtoon:		Modus:		Toonladder:		Afgeleide van:			
F# of Gb		6: Aeolisch (Mir)		Majeur Harmonisch Mineur Melodisch Mineur		A Majeur			
I		II		III		IV			
F#5 F#m F#m7 F#m7/9 F#m7/9/11 F#madd2 F#madd9 F#sus2 F#sus2/7 F#sus4 F#sus4/7 F#sus4/7/9		G#m/b5 G#m7/b5 G#m7/b5/11		A A5 A6 A6/9 Aadd2 Aadd9 Amaj7 Amaj7/9 Amaj7/9/13 Asus2 Asus2/6 Asus4 Asus4/6 Asus4/6/9		B5 Bm Bm6/9 Bm7 Bm7/9 Bm7/9/11 Bm7/9/11/13 Bm7/9/13 Bmadd2 Bmadd9 Bmin6 Bsus2 Bsus2/6 Bsus2/7 Bsus4 Bsus4/6 Bsus4/6/9 Bsus4/7 Bsus4/7/9		C#5 C#m C#m7 C#sus4 C#sus4/7	
V		VI		VII					
D D/b5 D5 D6 D6/9 Dadd2 Dadd9 Dmaj7 Dmaj7/9 Dmaj7/9/#11 Dmaj7/9/#11/13 Dsus2 Dsus2/7 Dsus2/6		E E5 E6 E6/9 E7 E7/9 E7/9/11 E7/9/13 Eadd2 Eadd9 Esus2 Esus2/6 Esus2/7 Esus4 Esus4/6 Esus4/6/9 Esus4/7 Esus4/7/9							

Per toontrap I tot en met VII krijg je diverse voorstellen van akkoordentypes die je zou kunnen kiezen. Volgens dit schema zou een akkoordenprogressie (akkoordenvolgorde in een song) I – IV – V kunnen bestaan uit:

F#m

Bm

C#m

Speel deze akkoorden maar eens in bovenstaande volgorde, je zult merken dat dit fantastisch klinkt. Dus als je weet in welke toonladder je wilt gaan spelen, is deze **Akkoordenzoeker** een puik hulpmiddel.

Je hebt nu geleerd wat de normale majeure en mineur toonladders zijn, hoe toontrappen zich verhouden tot hun plaats in de toonladder en waarom je majeure of mineur akkoorden

Moet selecteren op basis van de Romeinse cijfernotering van de toontrappen. Belangrijk is ook, dat je de noten op je gitaarhals weet te vinden, waarbij de noten van de 6de en 5de snaar het belangrijkste zijn, omdat daarop alle toonladders in octaafvorm gespeeld kunnen worden.

Daarnaast nog een handige tip vanuit onze website GuitarJan.com: onder **Programma's & Downloads | E-Books & Online applicaties** vind je onze **“TOONZ Toonladder Applicatie”**. Lees even de handleiding (zie het vraagteken bij de applicatie) om de stemming van de tool op jouw gitaarstemming te filteren, en je krijgt een keurige toonladder op een gitaarhals voorgeschoteld, in onderstaand voorbeeld de D# pentatonische mineur toonladder.

Gewapend met al deze basiskennis wordt het tijd, naar de pentatonische majeure en mineur toonladders te gaan.

7. Pentatonische majeure toonladder

 Een waarschuwing vooraf. Hoewel het onderliggende verschuifbare Shapes principe uit het CAGED systeem (zie de voorgaande nieuwsbrief Specials) ook van toepassing is op de pentatonische majeure en mineur toonladders, zit er wel een verschil in de pentatonische blues toonladders die we in de vorige nieuwsbrief Specials hebben gebruikt, en de eigenlijke pentatonische toonladders. Dat laten we in onderstaande tabel zien.

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
C majeure	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeure pentatonisch	C	D	E		G	A		C
C majeure pentatonisch blues	C	D	E ^b - E		G	A		C

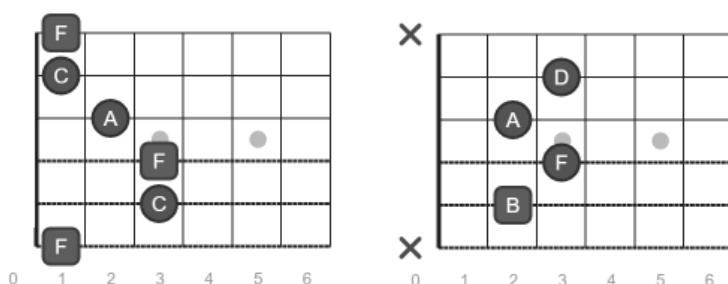
Je ziet aan de tabel op de vorige pagina dat je in de majeur pentatonische toonladder de toontrappen IV en vii° weglaat. Ga je echter een pentatonische blues toonladder spelen, dan komt er een kleine tert (iii^b) in de toonladder bij, de zogeheten "Blue Note". Dus: de Shapes uit de eerste nieuwsbrief Special "**Solo's spelen in het CAGED systeem**" kun je voor deze Special ook gebruiken, de "Blues"-Shapes uit de tweede nieuwsbrief Special "**Blues solo's spelen in het CAGED systeem**", zijn niet van toepassing, tenzij je van een standaard pentatonische toonladder alsnog een blues toonladder wilt maken.

Het voorbeeld van de C majeur toonladder op de vorige pagina laat zien, dat je vanuit de standaard toonladders heel gemakkelijk tot pentatonische toonladders komt.

Het woord pentatoniek is overigens afgeleid van het Griekse woord "Pente". Dit Griekse woord staat voor het cijfer vijf. Dit omdat in de pentatoniek gebruikt wordt gemaakt van een toonreeks van vijf tonen (toontrappen I, ii, iii, V en vi), in tegenstelling tot bijvoorbeeld de majeur toonladder, die gebruikt maakt van zeven tonen, zoals we aan het begin van de theorie van dit E-boek hebben beschreven.

Wij dachten altijd aan pentatonische toonladders als "de majeurtoonladder met de moeilijke noten weggelaten" wat wellicht komisch klinkt, maar het is toch echt waar! Wanneer je de C majeur toonladder met zijn akkoorden speelt, zijn de twee akkoorden die de meeste spanning veroorzaken de 4^e en de 7^e, en dat zijn nou net de twee akkoorden die uit de majeur toonladder zijn verwijderd om een pentatonische toonladder te maken.

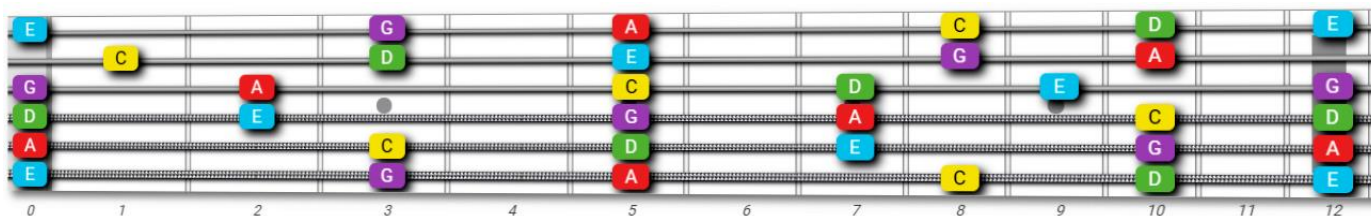
En jawel: de absoluut meest lastig te grijpen akkoorden zijn het F en het Bm7b5 akkoord, oftewel de akkoorden volgens de toontrappen IV en vii° in de standaard toonladder.

Het F akkoord en het Bm7b5 akkoord.

Toonladder theorie is natuurlijk veel complexer dan we nu hebben uitgelegd, en daarvoor is de website GuitarJan.com een prima bron om meer te leren.

Vanuit de voorgaande theorie (en de vorige Specials bij de nieuwsbrieven), heb je geleerd dat een pentatonische toonladder meerdere malen op de gitaarhals voorkomt, zie op de volgende pagina de C majeur pentatonische toonladder over de eerste 12 fretten van de gitaarhals. Je ziet de grondtoon C liefst 6 keer voorkomen, dat betekent dat er alleen al tot en met de 12de fret 6 startposities voor de C majeur pentatonische toonladder zijn. De reeks kan eenvoudigweg voortgezet worden voor de 13de tot en met de 22ste fret (of de 24ste fret als je zo'n lange gitaarhals hebt).

Nu je geleerd hebt hoe de pentatonische majeure toonladder in elkaar steekt, hebben we een uitgebreide oefening waarin de majeure pentatonische toonladders voorbijkomen.

 OEFENING

C majeure pentatonisch

1 2 3 4 5 6 7

D majeure pentatonisch

8 9 10 11 12

E majeur pentatonisch

13

14

15

16

17

4/4 7 7 7 7 7 7 7 7

Detailed description: This block contains the first two systems of guitar tablature for the E major pentatonic scale. The first system (measures 13-15) shows the scale in two positions: one starting at the 0th fret and another starting at the 4th fret. The second system (measures 16-17) shows the scale in two positions: one starting at the 7th fret and another starting at the 11th fret. Measure 17 includes a 4/4 time signature and a sequence of seven '7' frets.

F majeur pentatonisch

18

19

20

21

Detailed description: This block contains the first two systems of guitar tablature for the F major pentatonic scale. The first system (measures 18-19) shows the scale in two positions: one starting at the 1st fret and another starting at the 3rd fret. The second system (measures 20-21) shows the scale in two positions: one starting at the 8th fret and another starting at the 10th fret.

G majeur pentatonisch

22

23

24

25

26

27

4/4 7 7 7 7 7 7 7 7

Detailed description: This block contains the first two systems of guitar tablature for the G major pentatonic scale. The first system (measures 22-23) shows the scale in two positions: one starting at the 3rd fret and another starting at the 5th fret. The second system (measures 24-27) shows the scale in two positions: one starting at the 10th fret and another starting at the 12th fret. Measure 27 includes a 4/4 time signature and a sequence of seven '7' frets.

A majeur pentatonisch

28

Detailed description: This block contains the first system of guitar tablature for the A major pentatonic scale, showing the scale in two positions: one starting at the 5th fret and another starting at the 7th fret.

29

TAB

17 19 16 19 18 19 16 18 17 19 17 19 17 18 16 19 18 19 16 19 17

30

TAB

0 2 4 2 4 2 4 2 5 2 5 2 5 2 5 2 4 2 4 2 4 2 4 2 0

31

TAB

12 14 16 14 16 14 16 14 17 14 17 14 17 14 16 14 16 14 16 14 12

32

4/4

γ γ γ γ γ γ γ γ

B majeur pentatonisch

33

TAB

7 9 8 9 8 9 6 8 7 9 7 9 7 8 8 9 8 9 6 9 7

34

TAB

19 21 18 21 18 21 18 20 19 21 19 21 19 20 18 21 18 21 18 21 19

35

TAB

2 4 6 4 6 4 6 4 7 4 7 4 7 4 7 4 6 4 6 4 6 4 6 4 2

36

TAB

14 16 18 16 18 16 18 16 19 16 19 16 19 16 18 16 18 16 18 16 14

37

4/4

γ γ γ γ γ γ γ γ

C# majeur pentatonisch

38

TAB

9 11 8 11 8 11 8 10 9 11 9 11 9 10 8 11 8 11 8 11 9

39

TAB

21 18 20 18 20 18 20 18 21 18 18 21 18 21 18 21 18 20 18 20 18 21 4 6 8 6 8 6 8 6 9 6 9 6 9 6 8 6 8 6 8 6 8 6 4

40

41

TAB

16 18 20 18 20 18 20 18 21 18 18 21 18 21 18 21 18 20 18 20 18 21 18 16

42

4/4

γ γ γ γ γ γ γ γ

D# majeur pentatonisch

43

44

46

47

F# majeur pentatonisch

48

49

50

51

52

G# majeur pentatonisch

53

54

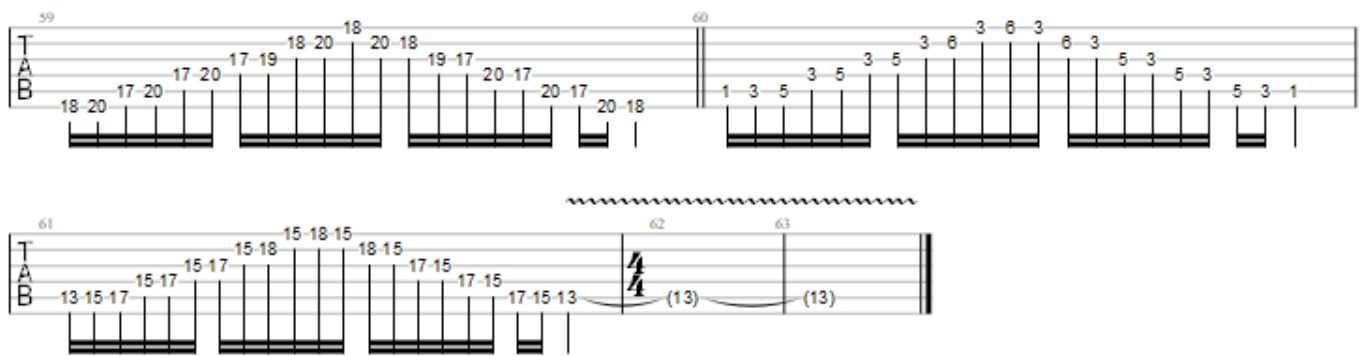
55

56

57

A# majeur pentatonisch

58

Hiermee sluiten we het theoretische deel van de pentatonische majeur toonladders af. Van alle majeur pentatonische toonladders hebben we laten zien hoe deze zich over de gehele gitaarhals bewegen.

8. Pentatonische mineur toonladder

Het handigste is, net als dat we bij de majeur pentatonische toonladder hebben gedaan, een tabel te laten zien met de verschillen tussen een standaard C mineur en pentatonische toonladder. Om het verschil tussen een majeur en mineur pentatonische toonladder duidelijk te maken, laten we de tabel van de majeur pentatonische toonladder ook nog een keer zien.

C Majeur pentatonisch

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
C majeur	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeur pentatonisch	C	D	E		G	A		C
C majeur pentatonisch blues	C	D	E \flat - E		G	A		C

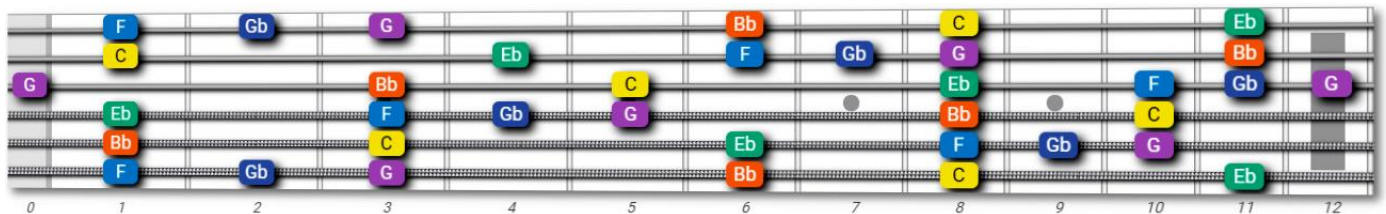
C Mineur pentatonisch

Toontrap	i	ii°	III	iv	v	VI	VII	I
C mineur	C	D	E \flat	F	G	A \flat	B \flat	C
C mineur pentatonisch	C		E \flat	F	G		B \flat	C
C mineur pentatonisch blues	C		E \flat	F	G \flat - G		B \flat	C

Je ziet allereerst het verschil in de notatie van de toontrappen (de Romeinse cijfers). Dit is belangrijk als we straks de akkoorden gaan zoeken bij zowel een majeur als een mineur pentatonische toonladder.

Verder zie je dat bij de majeur pentatonische toonladder de toontrappen IV en vii° worden weggelaten, en bij de mineur pentatonische toonladder de toontrappen ii° en VI. Het verdere onderscheid is dat voor een majeur pentatonische blues toonladder een verminderde tert (iii \flat) wordt toegevoegd, en bij de mineur pentatonische blues toonladder een verminderde kwint (V \flat). Zowel de verminderde terts (majeur) als verminderde kwint (mineur) geven de "Blue Notes" voor blues spelen.

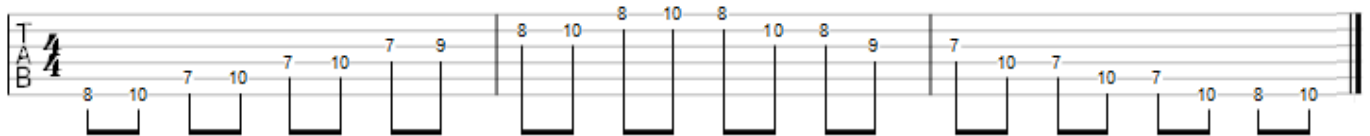
Ook bij de mineur pentatonische toonladders, net als bij majeur pentatonische toonladders, vind je de toonladders over de gehele gitaarhals terug. Voor de C mineur pentatonische toonladder zijn er van fret 1 tot en met fret 12 al zes verschillende startpunten voor de toonladder.

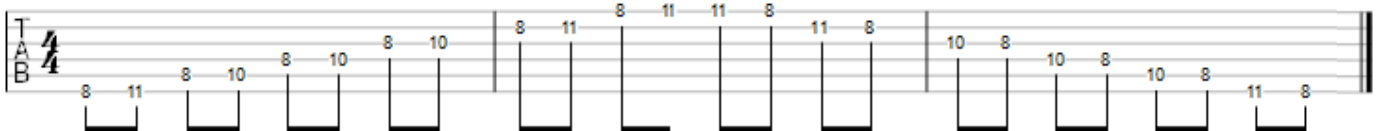
Onderstaand een oefening waarin je een C majeur pentatonische toonladder speelt, gevolgd door een C mineur pentatonische toonladder.

OEFENING

C majeur pentatonische toonladder

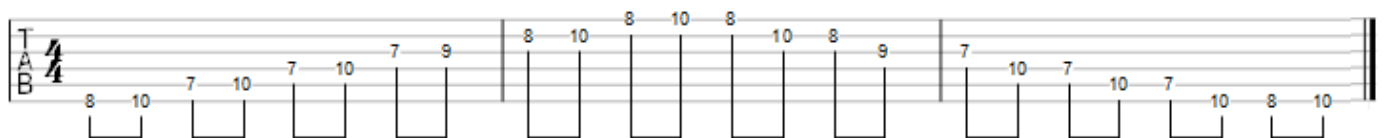
C mineur pentatonische toonladder

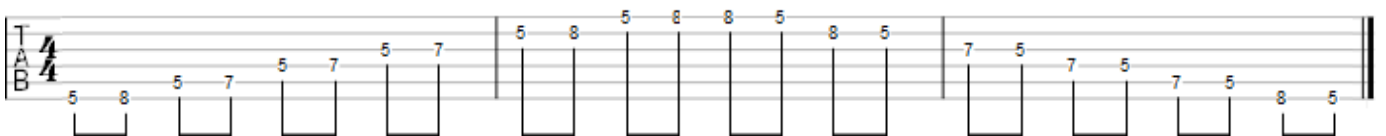
In de navolgende oefening zie je de noten van de C majeur pentatonische toonladder met de parallele toonladder A mineur pentatonisch.

OEFENING

C majeur pentatonische toonladder

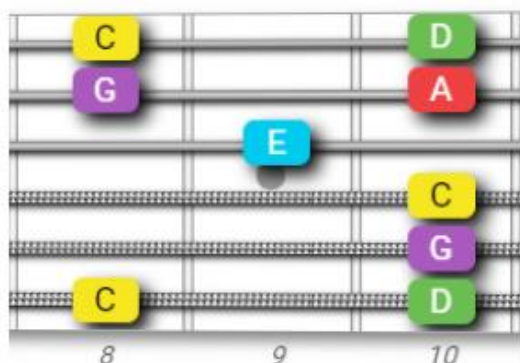

A mineur pentatonische toonladder

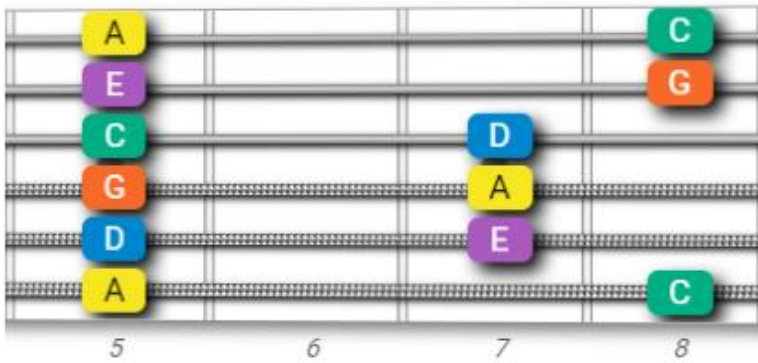

Uit de vorige nieuwsbrieven Specials over het CAGED systeem kun je je wellicht nog herinneren, dat ongeacht of je een majeur of mineur solo ging spelen, de Shape op de gitaarhals hetzelfde bleef. Alleen het startpunt van de solo binnen de Shape was anders.

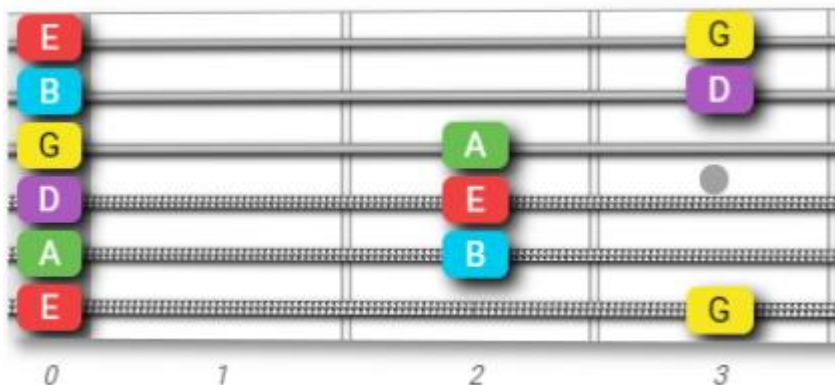
C majeur pentatonisch

A mineur pentatonisch

Dat is bij het strikt toepassen van pentatonische toonladders anders. De toonladders beginnen ieder op een andere fret van de gitaarhals. Dat is bij het toepassen van het CAGED systeem (zie vorige nieuwsbrieven Specials) ook het geval, alleen besteed je daar geen directe aandacht aan, omdat je niet vanuit toonladders maar Shapes denkt.

Hoe werkt dat ook alweer met CAGED Shapes? Nemen we als voorbeeld de G majeur en parallelle E mineur pentatonische toonladders, en we spelen die in de zogeheten "G" Shape.

De noten van beide pentatonische toonladders zijn als volgt:

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
G majeur	G	A	B	C	D	E	F#	G
G majeur pentatonisch	G	A	B		D	E		G

Toontrap	i	ii°	III	Iv	v	VI	VII	I
E mineur	E	F#	G	A	B	C	D	E
E mineur pentatonisch	E		G	A	B		D	E

Als je nu bovenstaande "G" Shape gaat gebruiken, en je wilt daarin de G majeur pentatonische toonladder spelen, dan begin je op de 6de snaar, 3de fret, en je speelt dan door tot en met de 1ste snaar, 3de fret. Dat zijn precies twee octaven.

Wil je nu binnen dezelfde "G" Shape de E mineur pentatonische toonladder spelen, dan

moet je beginnen op de 6de snaar, open positie (0), en stop je op 1ste snaar, open positie (0). Ook dat zijn weer precies twee octaven, maar dan in E mineur. Pentatonische toonladders in Shapes spelen is dus goed mogelijk, zoals je hierboven ziet. We gaan daarvan in het volgende studieblok alle toonladders in de 5 CAGED Shapes laten zien. Het is overigens zo dat, hoe leuk en simpel het spelen in Shapes ook lijkt, als je in (pentatonische) toonladders gaat denken is het handiger in posities op je gitaarhals te denken.

OEFENING

In deze oefening presenteren we je de 12 mineur pentatonische toonladders.

C mineur pentatonisch

TAB 4/4

C# mineur pentatonisch

TAB

D mineur pentatonisch

TAB

D# mineur pentatonisch

TAB

E mineur pentatonisch

TAB

F mineur pentatonisch

TAB

F# mineur pentatonisch

TAB

G mineur pentatonisch

TAB

G# mineur pentatonisch

TAB

A mineur pentatonisch

TAB

A# mineur pentatonisch

TAB

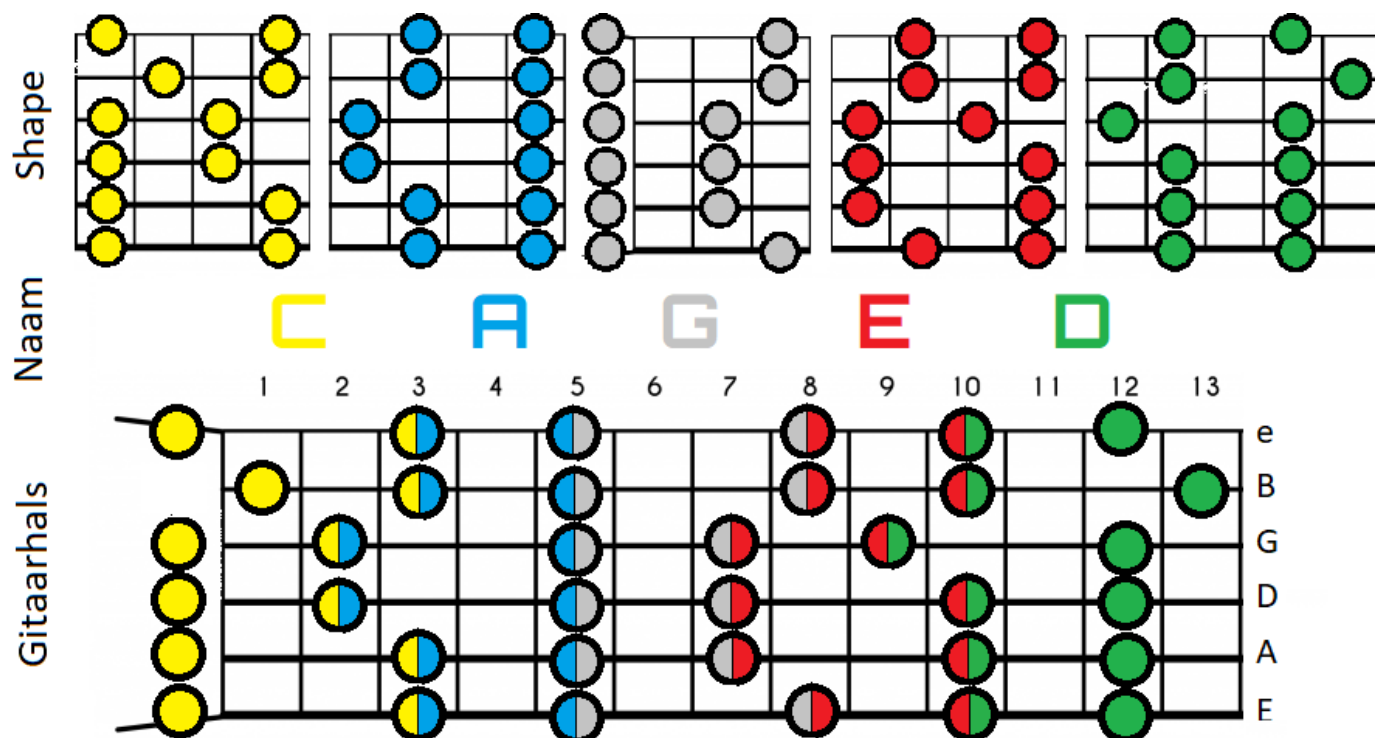
B mineur pentatonisch

TAB

9. Pentatonische toonladders en CAGED Shapes

We gaan er van uit dat je het begrip CAGED en de bijbehorende C, A, G, E en D Shapes kent. Zo niet, bestudeer dan de website onderdelen "Basis muziektheorie", "Akkoorden theorie" en "CAGED Systeem & Solo's" van GuitarJan.com. Je kunt ook de voorafgaande nieuwsbrieven Specials "Solo's spelen in het CAGED systeem" en "Blues solo's spelen in het CAGED systeem" raadplegen: daarin wordt kort en bondig de Shape systematiek van het op de pentatonische toonladders gebaseerde CAGED systeem uitgelegd.

Voor nu is het goed te weten dat in dit gitaarspel-systeem 5 verschillende vormen (Shapes) van notencombinaties voorkomen, die in elkaar overgaan.

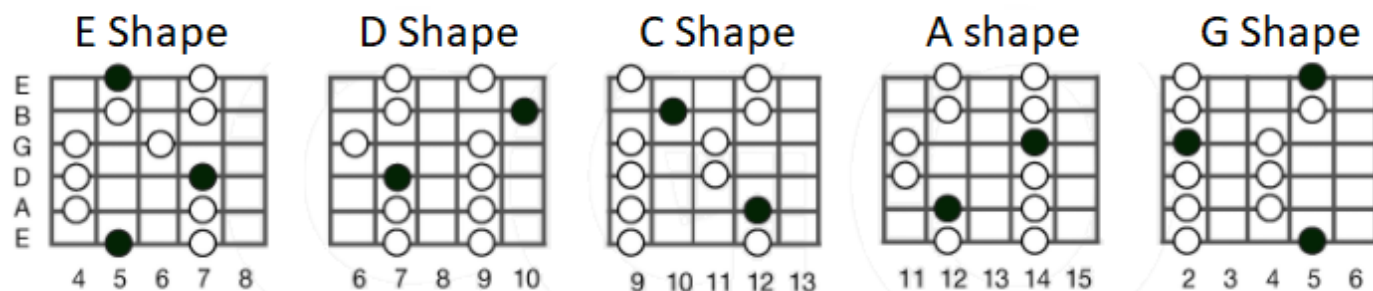
De afbeelding hierboven laat de 5 Shapes zien, met ieder hun eigen kleur. Op de gitaarhals zie je, hoe de Shapes in elkaar overlopen. Let op! C A G E en D zijn géén namen van akkoorden, maar aanduidingen van de Shapes. Doordat de Shapes elkaar overlappen kun je bijvoorbeeld een solo spelen die bij de open positie (0) op de 6de snaar begint, en die bij de 12de positie op de 1ste snaar eindigt. De solo klinkt door het aaneenrijgen van de Shapes altijd harmonieus en melodisch, en kan over de volledige gitaarhals worden voortgezet.

Zo kun je ook voorstellen dat je een pentatonische toonladder via Shapes gaat spelen. Het voordeel daarvan is, dat je maar 5 Shapes uit je hoofd hoeft te leren, om elke gewenste toonladder te kunnen spelen. We hebben bij de Shapes de fretpositie genoteerd waarop de Shape begint, en de grondtonen (Root Notes) van de toonladder zijn zwart ingekleurd. Dat is dus de positie waar je in feite behoort te beginnen met het spelen van de toonladder in die bepaalde Shape.

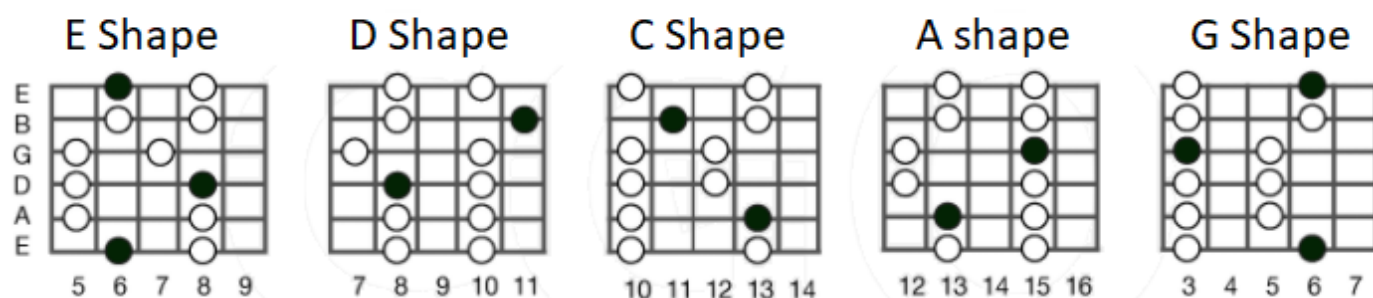
Een voorbeeld: de eerste toonladder in de afbeeldingen hieronder is de A majeur pentatonisch, de grondtoon is dus een A, en in de E Shape bevindt de grondtoon A zich op de 6de snaar, 5de fret, enz.

De majeur pentatonische toonladders met hun Shapes

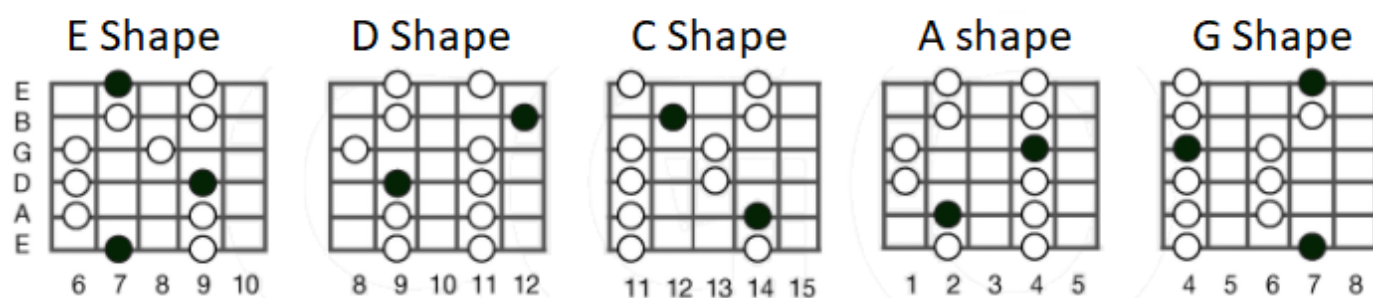
A majeur pentatonisch

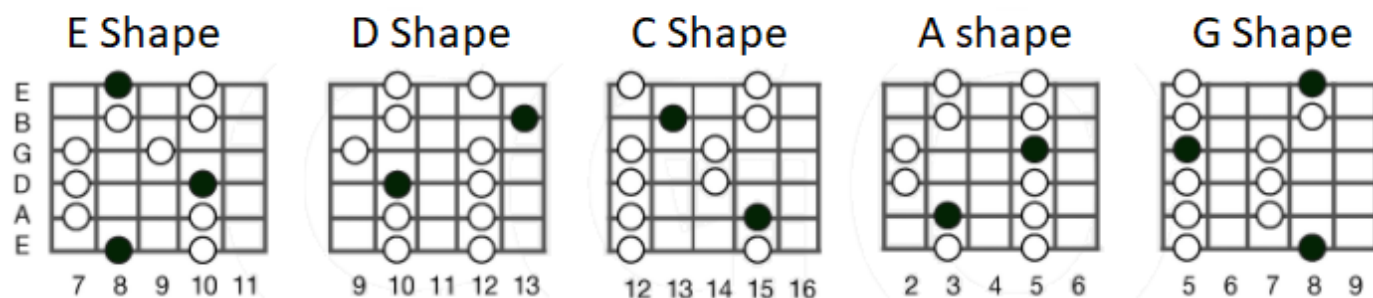
Bb majeur pentatonisch

B majeur pentatonisch

C majeur pentatonisch

C# majeur pentatonisch

	E Shape	D Shape	C Shape	A shape	G Shape
E					
B					
G					
D					
A					
E					
	8 9 10 11 12	10 11 12 13 14	1 2 3 4 5	3 4 5 6 7	6 7 8 9 10

D majeur pentatonisch

	E Shape	D Shape	C Shape	A shape	G Shape
E					
B					
G					
D					
A					
E					
	9 10 11 12 13	11 12 13 14 15	2 3 4 5 6	4 5 6 7 8	7 8 9 10 11

Eb majeur pentatonisch

	E Shape	D Shape	C Shape	A shape	G Shape
E					
B					
G					
D					
A					
E					
	10 11 12 13 14	12 13 14 15 16	3 4 5 6 7	5 6 7 8 9	8 9 10 11 12

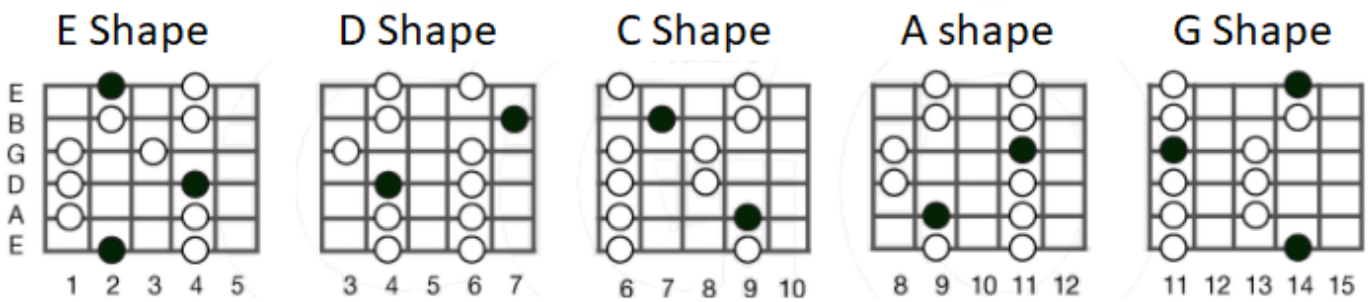
E majeur pentatonisch

	E Shape	D Shape	C Shape	A shape	G Shape
E					
B					
G					
D					
A					
E					
	11 12 13 14 15	1 2 3 4 5	4 5 6 7 8	6 7 8 9 10	9 10 11 12 13

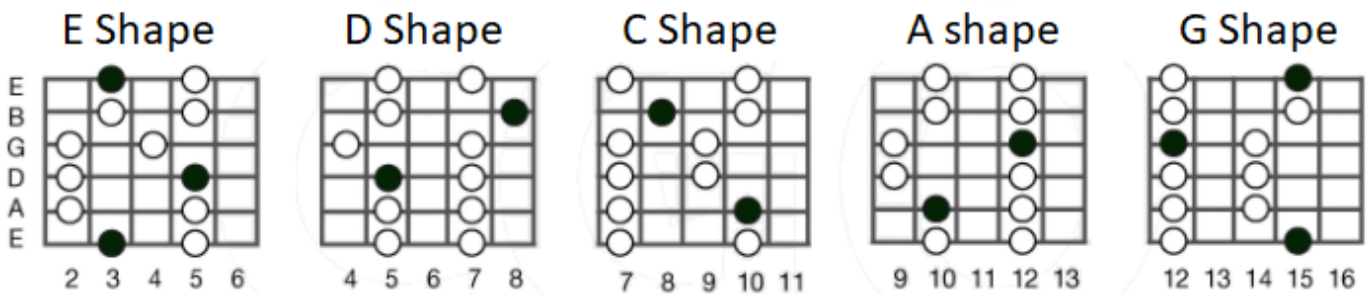
F majeur pentatonisch

	E Shape	D Shape	C Shape	A shape	G Shape
E					
B					
G					
D					
A					
E					
	12 13 14 15 16	2 3 4 5 6	5 6 7 8 9	7 8 9 10 11	10 11 12 13 14

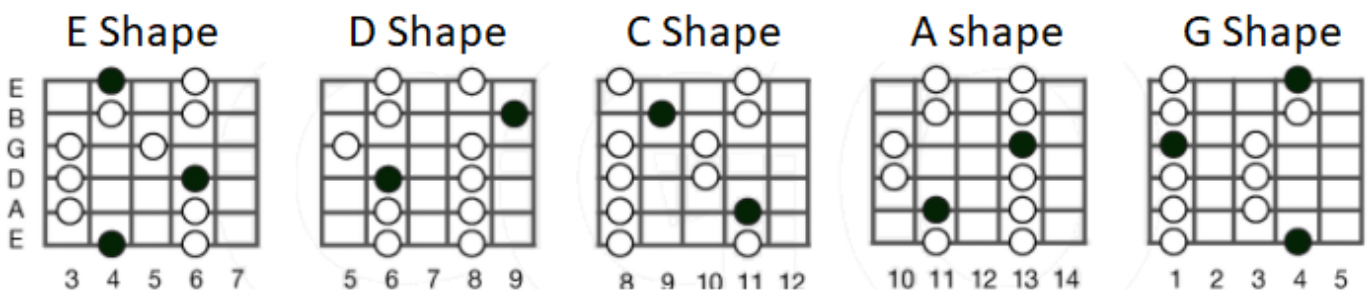
F# majeur pentatonisch

G majeur pentatonisch

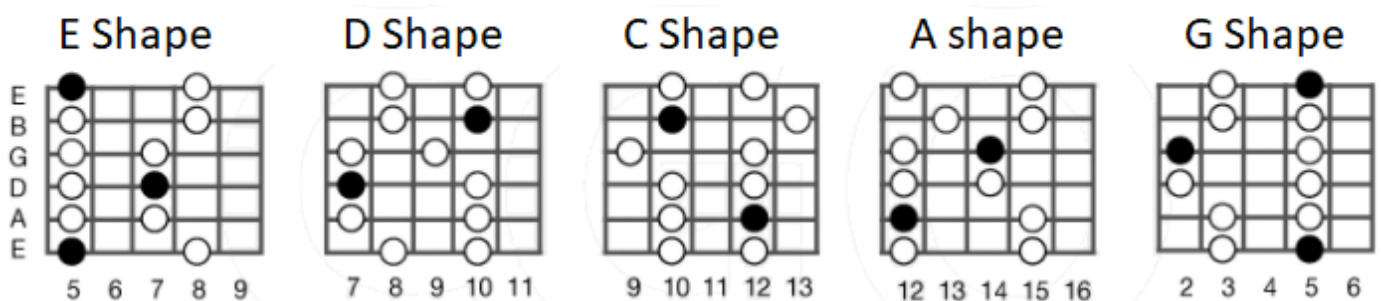

G# majeur pentatonisch

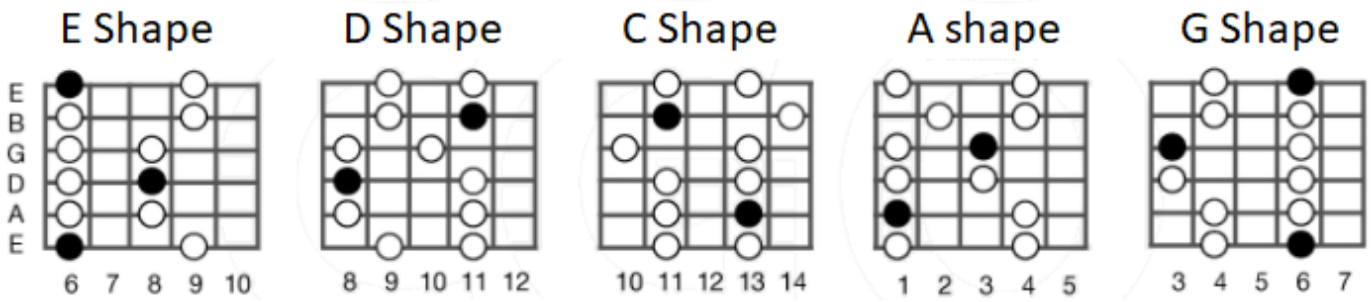

De mineur pentatonische toonladders met hun Shapes

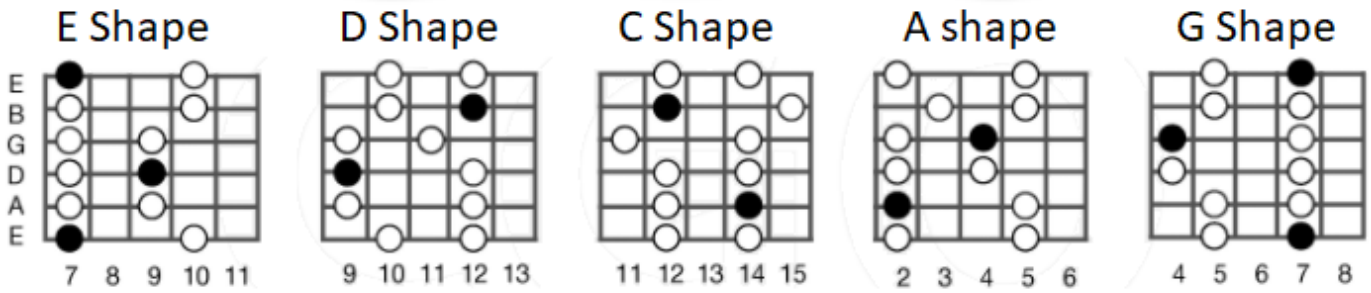
A mineur pentatonisch

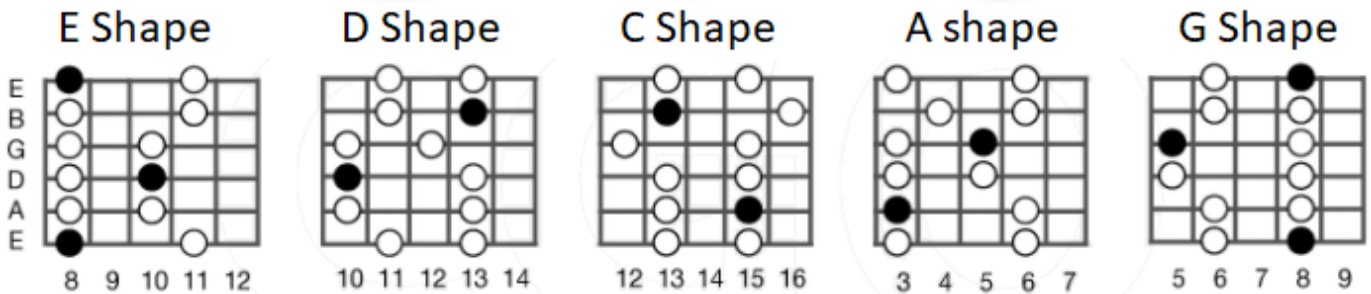
Bb mineur pentatonisch

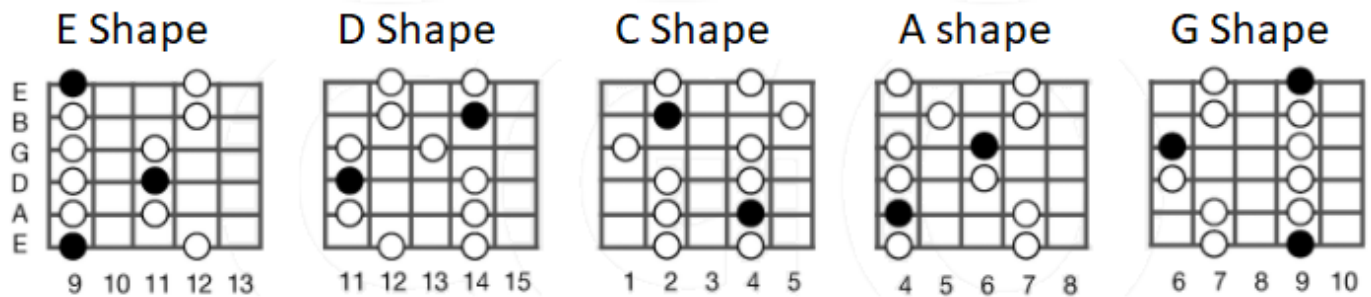
B mineur pentatonisch

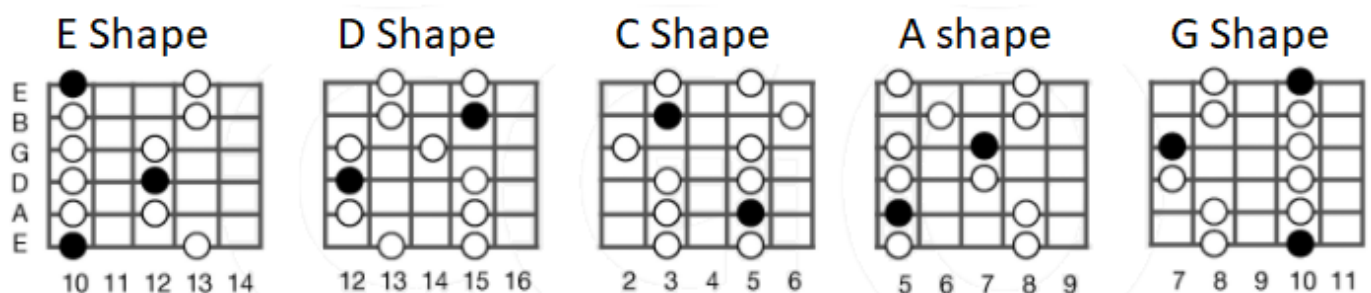
C mineur pentatonisch

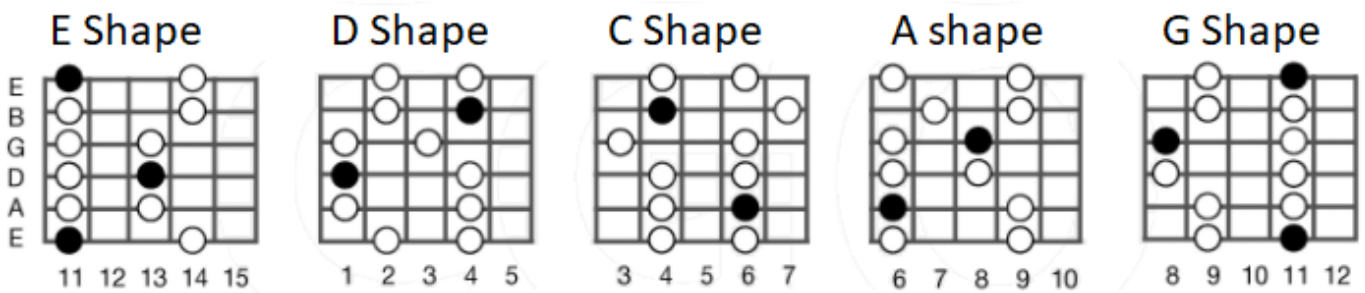
C# mineur pentatonisch

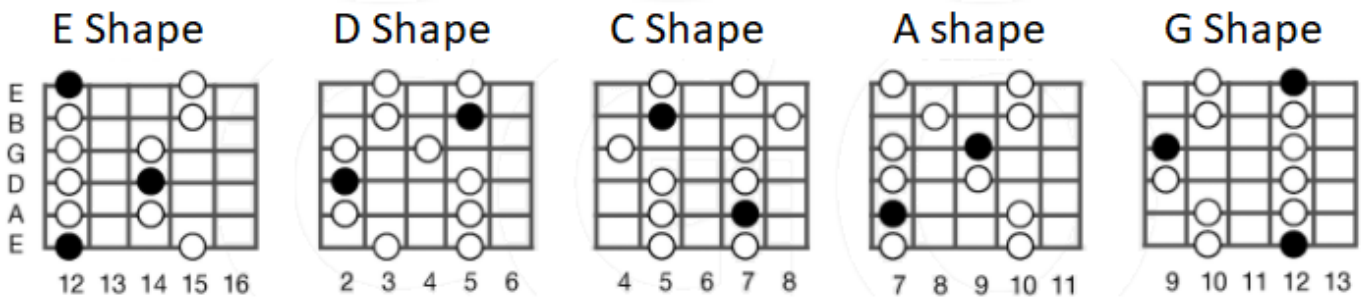
D mineur pentatonisch

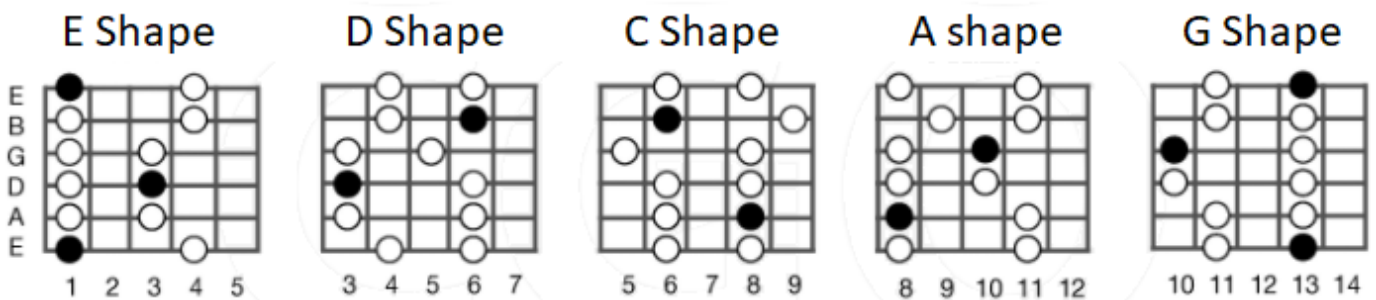
Eb mineur pentatonisch

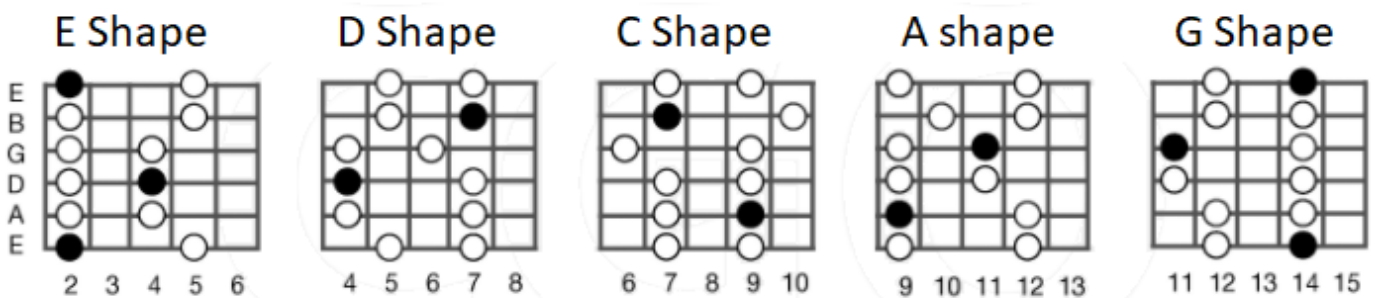
E mineur pentatonisch

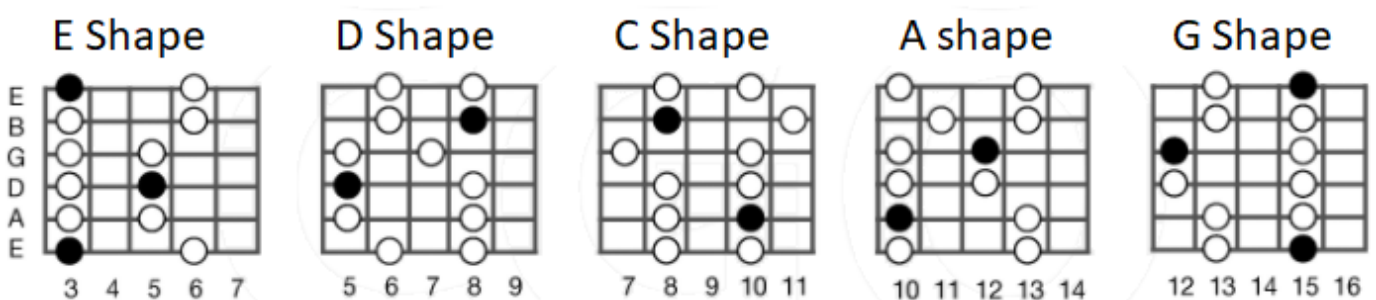
F mineur pentatonisch

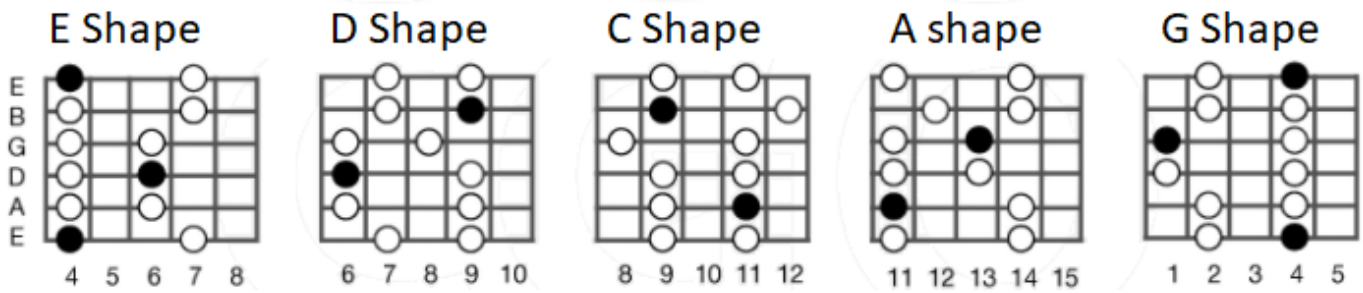
F# mineur pentatonisch

G mineur pentatonisch

G# mineur pentatonisch

Hiermee besluiten we het deel majeur en mineur pentatonische toonladders van dit E-boek, en we gaan verder met een stukje akkoordenleer, specifiek voor de pentatonische toonladders.

10. Akkoorden in de pentatoniek

Een tipje van de sluier met betrekking tot akkoordengebruik in de pentatonische toonladders hebben we al opgelicht bij de bespreking van de toonladders. Kun je je nog herinneren?

Er is niets mis mee om standaard akkoorden in een pentatonische toonladder te gebruiken. De puristen onder de gitaarleraren schreeuwen nu waarschijnlijk moord en brand, maar het is een voldongen feit dat heel veel popmuziekritmes met standaard akkoorden worden gespeeld (akkoorden ontleend aan de “normale” toonladders), en de solo die over de melodie wordt gelegd, in de pentatonische toonladder wordt gespeeld, omdat dat nu eenmaal veel gemakkelijker is.

We kunnen dit deel van de theorie dus eenvoudig beginnen. Doordat we weten dat in de majeur pentatonische toonladders de toontrappen IV en vii° niet gebruikt worden, en in de mineur pentatonische toonladder gebruiken we niet de toontrappen ii° en VI, dus die vallen allemaal buiten de mogelijkheid om akkoorden op te bouwen.

Daarnaast weten we, dat een toontrap met een klein Romeins cijfer een mineur akkoord geeft, en met een groot Romeins cijfer, een majeur akkoord. Kijken we eens wat er dan gebeurt.

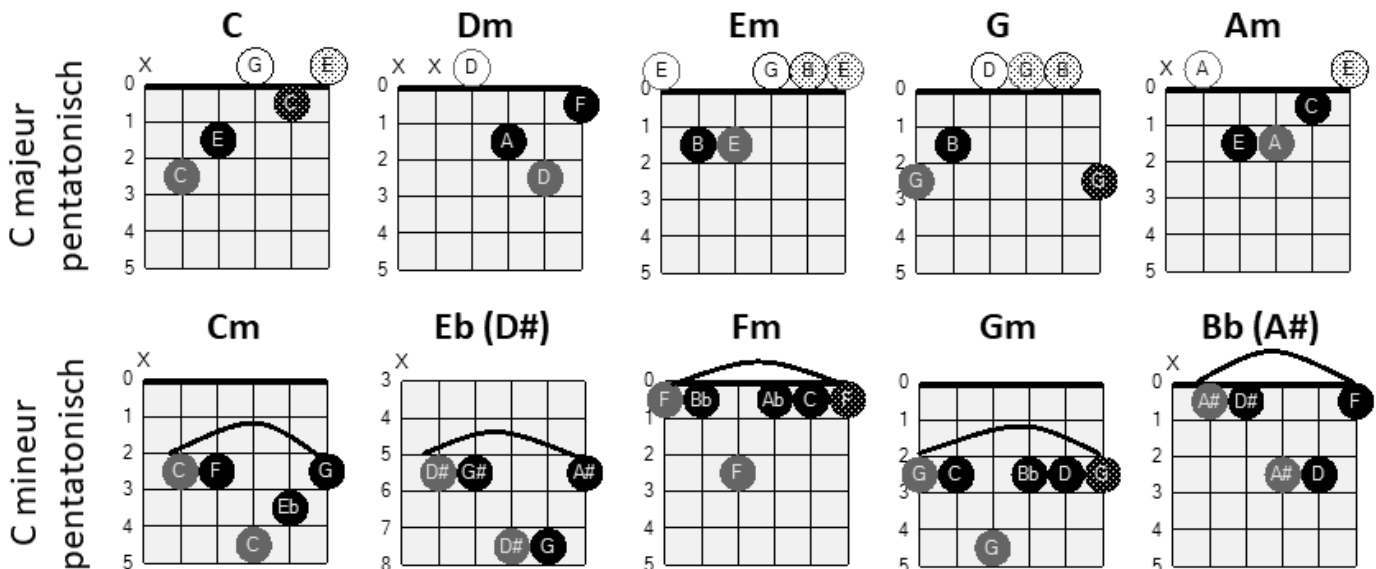
C Majeur pentatonisch

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
C majeur	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeur pentatonisch	C	D	E		G	A		C
C majeur pentat. akkoorden	C	Dm	Em		G	Am		C

C Mineur pentatonisch

Toontrap	i	ii°	III	iv	v	VI	VII	I
C mineur	C	D	E _b	F	G	A _b	B _b	C
C mineur pentatonisch	C		E _b	F	G		B _b	C
C mineur pentat. akkoorden	Cm		E _b	Fm	Gm		B _b	C

In akkoordendiagrammen ziet dat er als volgt uit:

En zelfs de toontrappen IV en vii° erbij gebruiken in een majeur toonladder, en de toontrappen ii° en VI in een mineur toonladder, is meer dan prima. Eigenlijk is de combinatie van de “normale” akkoorden in de harmonie, gecombineerd met de pentatonische solo’s in de melodie, het beste van twee werelden in een song. En of je die solo’s nou speelt vanuit de hiervoor besproken Shape structuur, of je gebruikt een pentatonische toonladder over de hele gitaarhals, het maakt niet uit.

Je zou theoretisch kunnen bedenken dat je akkoorden vanuit een pentatonische toonladder zelf zou kunnen samenstellen, maar dat worden geen akkoorden die erg mooi klinken. Zonder het verhaal al te theoretisch te maken, moet je weten dat een akkoord uit drie noten (triades) wordt opgebouwd. In de majeur akkoorden zijn dat noten die komen uit de toontrappen I, IV en vii°. En laten deze toontrappen nou net niét in een pentatonische toonladder voorkomen. Dus: bespaar je de moeite pentatonische akkoorden samen te stellen.

Als je precies wilt weten hoe akkoorden samengesteld zijn, raadpleeg dan de website GuitarJan.com. Onder **Muziektheorie | Akkoordentheorie** vind je de nodige informatie hierover.

11. Akkoordprogressies en pentatonische toonladders

Wat is een akkoordprogressie precies? Akkoordprogressies zijn het fundament van zo ongeveer alle popsongs. Eigenlijk zijn er niet eens zo heel veel progressies die je moet leren om popsongs te spelen of te componeren, je zult merken dat de meeste akkoordprogressies eigenlijk allemaal variaties op hetzelfde thema zijn.

Een akkoordprogressie is simpelweg een rijtje achter elkaar gespeelde akkoorden, die vanwege hun onderlinge verhouding in de toonladder (denk aan de Romeinse cijfers die je zojuist geleerd hebt), bijzonder welluidend klinken.

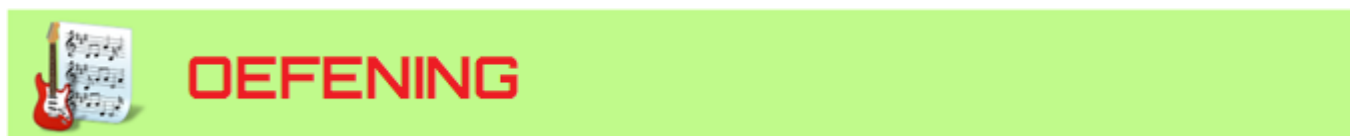
Er komt nog veel meer bij kijken, en uitgebreide theorie vind je op de website GuitarJan.com, onder **Muziektheorie | Harmonieleer**.

Kijken we weer eens naar de C majeure toonladder, in zowel de "normale" als de pentatonische uitvoering. We hebben nu de akkoorden uit de standaard toonladder ook in de tabel verwerkt.

C Majeur pentatonisch

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
C majeure	C	D	E	F	G	A	B	C
C majeure akkoorden	C	Dm	Em	F	G	Am	B ^{dim}	
C majeure pentatonisch	C	D	E		G	A		C
C majeure pentat. akkoorden	C	Dm	Em		G	Am		C

Op GuitarJan.com vind je onder **Muziektheorie | Harmonieleer** onder het kopje **Veelvoorkomende akkoordprogressies** een bijzonder handig hulpmiddel. Je ziet daar een tabel met 52 akkoordprogressies, die werkelijk 95% of meer afdekken van alle akkoordprogressies die in popmuziek worden gebruikt. Met een oefening gaan we nu bepalen welke pentatonische toonladder voor de melodie (of solo), kan worden gebruikt bij een bepaalde harmonische volgorde (akkoordprogressie).

Ga naar de website GuitarJan.com, kies **Muziektheorie**, gevolgd door **Harmonieleer**. In het menu van Harmonieleer vind je de submenu optie **Veelvoorkomende akkoordprogressies**. Klik op deze optie.

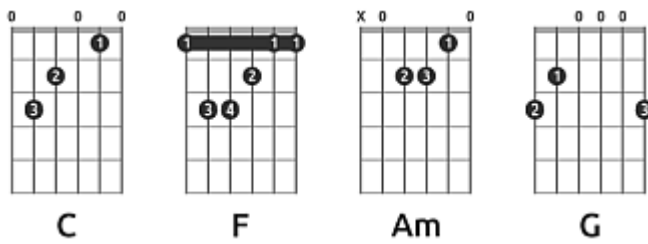
Progressie	Genre	Voorbeeld songs
I - IV	Open Rock, Folk	Bruce Springsteen - Born in the U.S.A.
I - V	Open Rock, Pop	Bryan Adams - Summer of 69
I - IV - V	Open Rock, Pop, Folk, R&B, Dance	Creedence Clearwater Revival - Down on the Corner
I - vi - IV - V	Open R&B, Soul, 50's/60's	Electric Light Orchestra - Telephone Line
I - V - vi - IV	Open Rock, Pop, Reggae	Bob Marley - No Woman No Cry
vi - IV - V - I	Open (Punk) Ballads, Pop, Easy listening	Iggy Pop - The Passenger
IV - I - V - vi	Open Pop, Rock, R&B	Imagine Dragons - Whatever it Takes
I - IV - vi - V	Open Rock, Pop	Boston - More Than a Feeling
ii - V - I	Open Rock, Pop, Jazz	Maroon 5 - Sunday Morning
I - bVII - IV	Open Rock, Pop, Blues	Fleetwood Mac - Don't Stop
I - II - IV - I	Open Rock, Pop, 60's/70's	Thin Lizzy - Boys Are Back in Town
I - iii - IV - V	Open Rock Ballads, Blues, Pop	Elton John - Crocodile Rock
i - bVII - bVI - V	Open Rock, Pop, Flamenco, R&B	Foreigner - Feels Like the
I - V - bVII - IV	Open Rock, Pop, Blues	Prince - Let's Go Crazy

[Home](#)

[Top](#)

Op de vorige pagina zie je deel van de tabel met mogelijke akkoordprogressies. Stel nu dat je een akkoordprogressie wilt maken met een beetje een “vintage progressive rock” harmonie, dan zou je kunnen kiezen voor de progressie **I – IV – vi – V**.

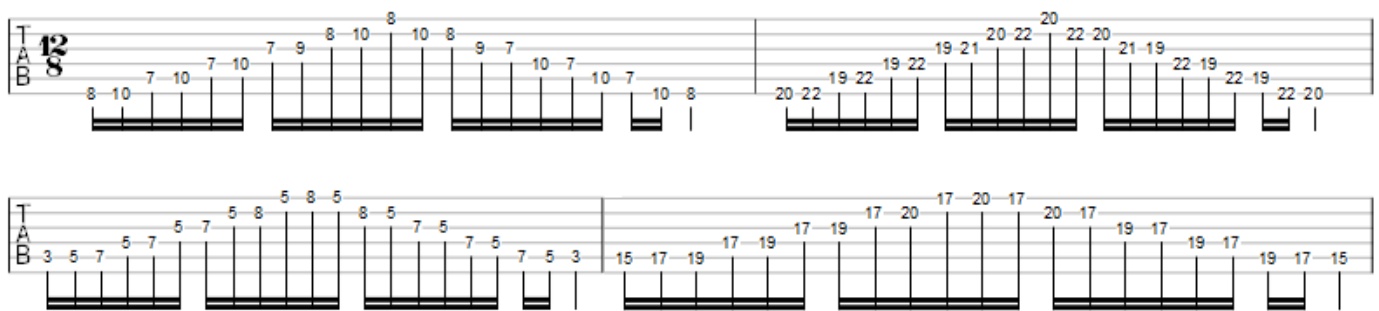
We gaan het muziekstuk schrijven in C majeur, dus volgens de tabel met toontrappen op de vorige pagina krijgen we dan de akkoorden **C – F – Am – G**.

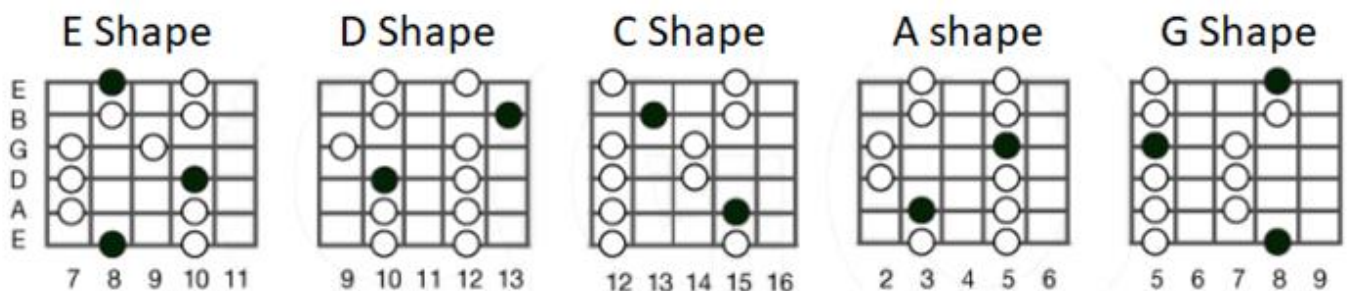
Je kunt nu bij ieder muziekstuk zelf telkens de akkoorden via de hiervoor besproken toonladdertheorie uitzoeken, of je klikt in de tabel bij de desbetreffende akkoordprogressie op de knop **Open**. Er opent zich een pop-up venster met daarin voor de 12 majeure

toonladders de **I – IV – vi – V** akkoordprogressie. Je ziet dit in de afbeelding hierboven. Deze helptabel op de website maakt je leven toch een mooi stukje eenvoudiger! Denk er wel aan dat deze tabel uitsluitend majeure akkoordprogressies heeft.

Het grondakkoord in de C majeure toonladder harmonie is het C-akkoord, dus je kunt de melodie (de solo) starten met de C Majeur toonladder.

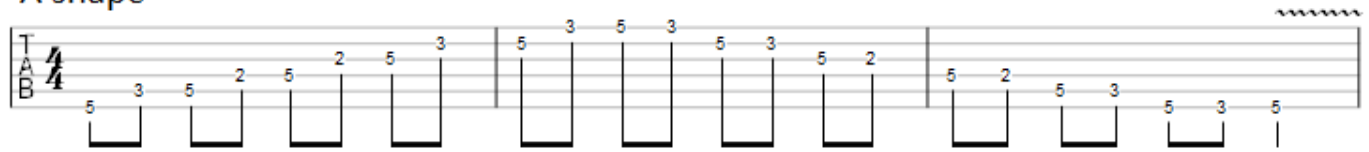
Of je gaat de melodie spelen met behulp van de C A G E D Shapes, die voor de C majeure pentatonische toonladder als volgt zijn:

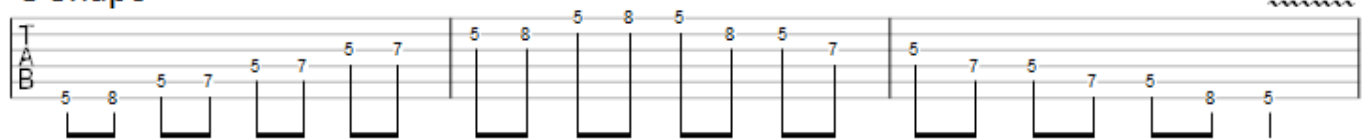
Je kunt dit afwisselen door een melodie toe te voegen die je speelt over de A mineur pentatonische toonladder, of je speelt de melodie in de C A G E D Shapes. Onderstaand de tabulatuur waarop de Shapes in de A mineur pentatonische toonladder zijn terug te vinden.

Let wel! Speel niet constant een mineur melodie in een majeur muziekstuk. Op het moment dat het Am akkoord in de progressie wordt gespeeld, past een mineur melodie natuurlijk prima.

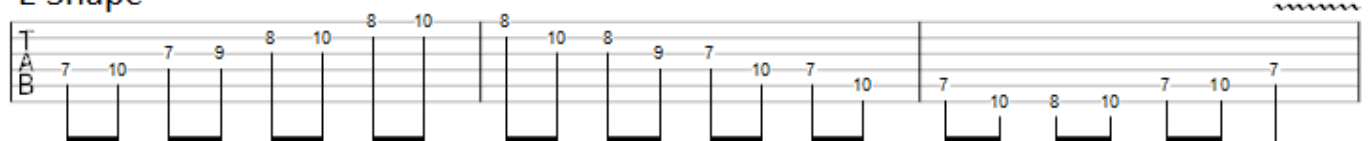
A shape

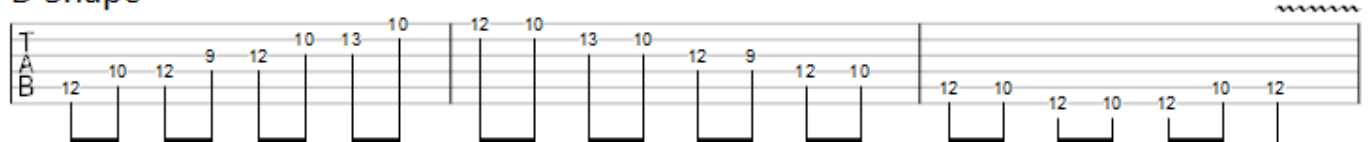
G Shape

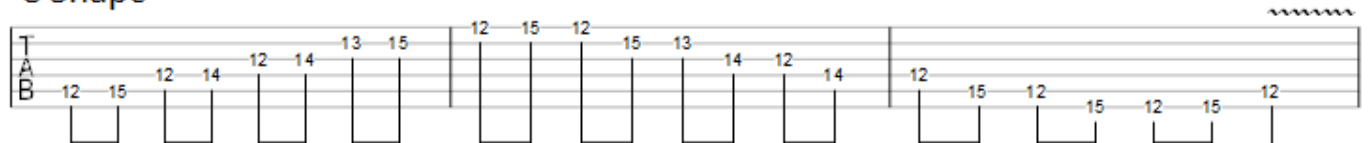
E Shape

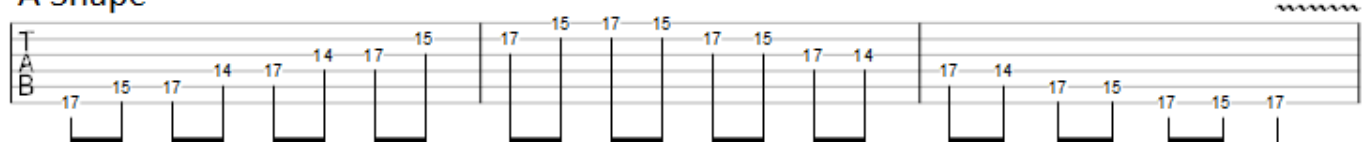
D Shape

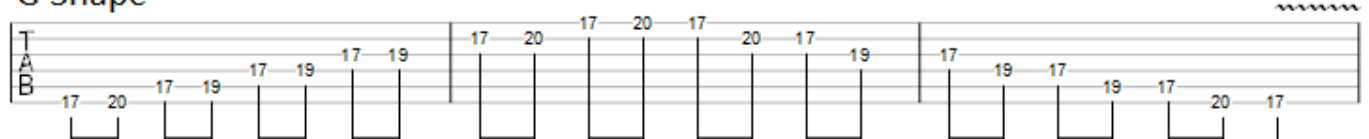
C Shape

A Shape

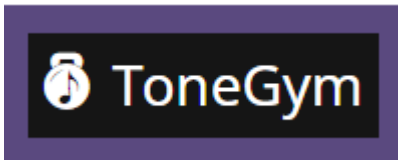

G Shape

En zo kun je hetzelfde doen wanneer het F en het G akkoord in de akkoordprogressie worden gespeeld. Daarmee volgt de melodielijn op de meest harmonieuze mineur de akkoordprogressie.

Je kunt een Looper gebruiken om een akkoordprogressie op te slaan en af te spelen, maar ook online zijn er veel tools waar je een akkoordprogressie kunt invoeren en continue kunt afspelen, zodat je rustig kunt uitzoeken welke pentatonische toonladders het beste bij de akkoordprogressie gebruikt kunnen worden.

Een voorbeeld van een dergelijke online tool vind je op de website van ToneGym (klik of [Ctrl] + klik op het logo hiernaast). Kies de akkoordprogressie die je wilt spelen, de juiste toonladder, en je af te spelen MIDI file wordt gegenereerd.

12. Ondersteunende software

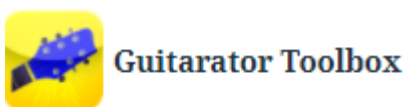
Als je off-line hulpmiddelen wilt gebruiken, is wellicht het programma **HyperVoicing 2022** een mogelijke oplossing. Je kunt dit programma gratis downloaden vanaf de website van **GuitarJan.com**, te vinden onder **Programma's & downloads | Stand-alone applicaties**.

Het programma biedt de mogelijkheid om een toonladder te kiezen, laat je kiezen uit verschillende progressies, je kunt de meest gebruikelijke akkoorden bij een toonladder opzoeken, een akkoordprogressie samenstellen en deze in MIDI formaat laten afspelen. Hypervoicing is een gratis programma, en als zodanig is er geen handleiding, terwijl de website in de Franse taal is opgesteld. Onderstaand aan afbeelding die je een heads-up geeft als je het programma wilt gaan gebruiken.

The screenshot shows the HyperVoicing software interface with several components labeled:

- Toonladderkeuze**: Points to the 'Tone Choice' dropdown menu.
- Keuze standaard- of septiem**: Points to the 'Major Mode' and 'Harmonic Minor Mode' sections.
- Parallele toonladder**: Points to the 'Chords Progressions' section.
- Toe te voegen MIDI geluiden**: Points to the 'MIDI' button in the top toolbar.
- Tabel met akkoorden in de akkoordprogressie**: Points to the 'Chords' table in the main interface.
- Pop-Up afspelen**: Points to the 'TRANSPORT HYPERVOICING' control window.
- Toonladder met toontrappen en akkoorden**: Points to the 'Major Mode' chord buttons.
- minuer toonladders in 2 verschillende modi**: Points to the 'Harmonic Minor Mode' and 'Melodic Minor Mode' sections.
- Tonaal verbonden toonladders met gekozen akkoord**: Points to the 'Measures' section.
- Volgorde akkoordprogressie**: Points to the 'Selected chords' list.
- Weergave akkoord dat wordt gespeeld, en de maat in de akkoordprogressie**: Points to the piano keyboard and the 'Measures' section.

Positions	Markers	Tonality	Chords	Scales	°	Vel	Root
1	1.1.1	Bb Maj	Bb	A# Maj	I	100	c2
2	2.1.1	Bb Maj	Eb	A# Maj	IV	100	c2
3	3.1.1	Bb Maj	G m	A# Maj	VI	100	c2
4	4.1.1	Bb Maj	F	A# Maj	V	100	c2

Een ander programma, dat bij aankoop ca. € 17 kost, is de **Guitarator Toolbox**. Je vindt dit programma op de website van Chicken Wing Software, klik op de afbeelding hiernaast.

Deze handige toolbox bevat een Scalerator, een applicatie die toonladders genereert. Onderstaand een afbeelding van dit programma, waarbij we aangeven welke mogelijkheden het programma allemaal heeft, als je eenmaal een toonladder hebt gekozen. In ons voorbeeld hebben we de **D# / Eb** majeur toonladder genomen.

The screenshot shows the 'Scalerator' window in the 'Guitarator Toolbox'. It is set to 'Eb major (Guitar Standard Tuning)'. The interface includes a menu bar (File, View, Help), tabs for 'Chorderator', 'Scalerator', and 'Chord Designer', and a 'Scalerate' button. A 'Listen' button is also present. The main display shows a fretboard with frets III, V, VII, IX, XII, and XV marked. The notes of the Eb major scale are shown on the strings. Below the fretboard is the guitar tab and a musical staff with a treble clef. At the bottom, there are sections for 'Related chords' and 'Related scales'.

Gekozen toonladder: D#/Eb major

Toonladdermodus: Eb major (Guitar Standard Tuning)

Stemming instrument: Guitar Standard

Knop voor het genereren van de toonladder: Scalerate

Toonladder afspelen: Listen

Toonladder op de gitaarhals: (Points to the fretboard diagram)

Tabulatuur en notenschrift: (Points to the guitar tab and musical staff)

Overzicht aan toonladder gerelateerde akkoorden: (Points to the 'Related chords' section)

Gerelateerde toonladders (door klikken wordt de toonladder op de gitaarhals geplaatst): (Points to the 'Related scales' section)

Je krijgt altijd de bijbehorende pentatonische toonladder: (Points to the 'Other major scales' section)

Related chords: Eb Ab Bb Fm Gm Cm Ddim Bb7 Fm7 Gm7 Cm7 Ebmaj7 Abmaj7 Ddim7 Ebsus2 Fsus2 Absus2

Related scales: C natural minor C melodic minor (descending) F dorian G phrygian Ab lydian Bb mixolydian D locrian

Other names for this scale: D# pentatonic major

Other major scales: D# pentatonic major

Dit is een geweldig goedkoop en handig programma, omdat je en de gitaarhalsposities en de tabulatuur en notenschrift in één oogopslag op je scherm hebt, je hebt de toonladdergerelateerde akkoorden, de toonladdergerelateerde andere toonladders, waaronder altijd de pentatonische toonladder.

Van de Scalerator optie in de Guitarator Toolbox is ook een beperkte online versie beschikbaar. Je krijgt daarop weliswaar de gitaarhals en de tabulatuur/notenschrift te zien, maar niet de toonladder gerelateerde akkoorden en andere toonladders.

Voor veel meer informatie over akkoordprogressies, zie de website GuitarJan.com.
We verwijzen naar de modules:

Muziektheorie | Toonladders

Muziektheorie | Akkoordentheorie

Muziektheorie | CAGED systeem & solo's

Muziektheorie | Harmonieleer

Muziekgenres | Blues

Muziekgenres | Rock

Muziekgenres | Reggae

Programma's & downloads | Barré akkoorden in de Reggae muziek [E-Book]

Studiemateriaal te over als je je nog verder wilt verdiepen in akkoordprogressies.

13. Power Chords

Power Chords (powerakkoorden) zijn onlosmakelijk verbonden met de pentatonische toonladders. En Power Chords zijn, net als de C A G E D Shapes, universeel inzetbaar. Dat betekent een een majeur of een mineur akkoord, altijd door een Power Chord kan worden vervangen.

Interessant is dat het "gevoel" van een akkoord afhangt van maar één toon. Inderdaad, slechts één toon is verantwoordelijk voor het mineur- of majeureluid, dus wat als we die toon verwijderen? Dan houden we een universele vorm over die op beide akkoordtypes van toepassing is: een Power Chord is noch mineur, noch majeur, en het bestaat alleen uit een grondtoon en een kwint. Je speelt dus maar twee verschillende noten!

Als je precies wilt weten wat een grondtoon en een kwint in een akkoord zijn, raadpleeg dan de website GuitarJan.com onder **Muziektheorie | Akkoordentheorie** en **Muziektheorie | Akkoordendiagrammen**.

Een Power Chord bestaat uit twee of maximaal drie noten, en is de eenvoud zelfe.

A

0 X (A) (E)

1

2 E A C#

3

4

5

grondtoon kwint grondtoon terts kwint

A5

0 X (A) X X

1

2 E A

3

4

5

grondtoon kwint grondtoon

A5

0 X (A) X X X

1

2 E

3

4

5

grondtoon kwint

Hiernaast zie je een standaard A majeur akkoord. Je ziet dat het akkoord bestaat uit drie componenten: grondtoon, terts en kwint.

De terts is verantwoordelijk voor de majeur/mineur toon van het akkoord, en die kun je weglaten.

Om een Power Chord te creëren uit een standaard akkoord, moet de terts dus worden verwijderd. Je krijgt dan een akkoord dat we een "5" akkoord noemen, het A5 Power Chord. In feite is één grondtoon en één kwint al voldoende voor een Power Chord, dus je hoeft niet eens drie noten in een Power Chord te gebruiken, maar slechts twee.

Vaak echter wordt een Power Chord wel als een drienoten-akkoord gebruikt, omdat de gitarist dan wat meer effecten (bijv. arpeggio) op het akkoord kan toepassen.

Power Chords klinken heel krachtig en zijn gemakkelijk op de hals zijn te plaatsen, dus je kunt vaak met een hoge snelheid akkoordwisselingen doen.

Een ander belangrijk aspect is, dat als je op een elektrische gitaar met een overstuurd geluid (overdrive distortion, fuzz, versterker met veel gain) akkoorden speelt, je zult ontdekken dat de normale akkoorden als Em, Amaj7 en dergelijke als een brei gaan klinken. Ze zijn nauwelijks of niet meer herkenbaar.

Ook zul je merken dat dat nog erger wordt als de gitaar niet heel zuiver gestemd is. De oorzaak is dat boventonen en verschildtonen (tonen met hoge geluidsfrequenties en tonen die onderscheid maken tussen twee verschillende tonen), door de oversturing veel meer hoorbaar worden en bij de meeste akkoorden elkaar in de weg zitten.

De enige akkoorden die overeind blijven, ook bij zware vervorming, zijn akkoorden die alleen uit grondtonen en kwinten bestaan, en dat zijn de Power Chords.

Powerchords worden ook vaak "muffled" ("palm mute", enigzins gedempt) gespeeld. Je legt dan de rechterrاند van je rechterhand op de laatste halve centimeter van de snaar op de brug van je gitaar. Als je het goed doet, op de juiste plaats en met de juiste druk, krijg je een wat doffer en zachter klinkend akkoord, dat nog wél qua toonhoogte herkenbaar is. Te veel dempen en je hoort alleen "plok plok", te weinig dempen heeft geen of nauwelijks effect. Meestal worden hiervoor alleen neerslagen (downstrokes) gebruikt met het plectrum.

Door af te wisselen met wel en niet gedempte aanslagen kun je een ritme wat dynamischer laten klinken. Een vaak gebruikt patroon is:

| m m | m m | m

Hierbij betekent m muffled (palm mute) en het teken | niet muffled. alle noten worden over het algemeen even lang gespeeld.

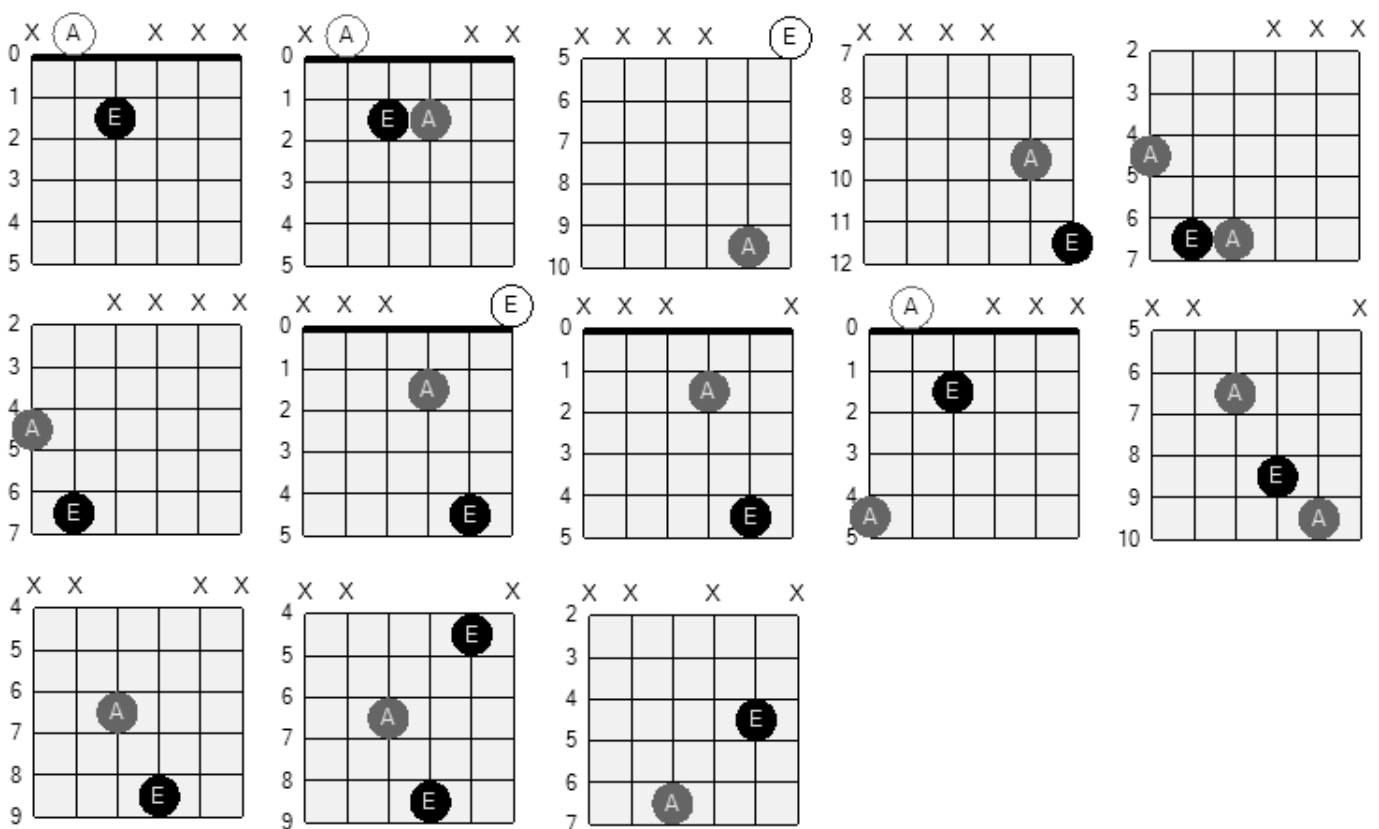
Een ander effect is mute (spreek uit: "mjoet") of "dead note". Hierbij demp je de snaren die je aanslaat echt af zodat je alleen een percussief geluid zonder echte toonhoogte hoort. Dat afdempen kan met de vingers van de linkerhand door de snaren licht aan te raken en/of net je rechterhand door tegelijk met het aanslaan de rand van de hand op de snaren te leggen.

Een bekend patroon: | | x | | | x |

Hierbij betekent x muten en | niet muten. De muted slagen vallen vaak op de slagen van de snaredrum, op tel 2 en 4 van de 4/4 maat.

Helaas worden de termen mute en muffle vaak door elkaar gebruikt, maar er is dus wel degelijk een verschil: een muted toon of akkoord klinkt als een percussief geluid zonder echte toonhoogte. Een muffled toon of akkoord klinkt wat zachter en wat doffer, maar blijft wel herkenbaar.

Power Chords kun je vaak in tientallen varianten over de hals spelen, omdat een interval van twee tonen (in ons geval een grondtoon en een kwint), op heel veel plaatsen voorkomt. Kijken we eens naar allerlei varianten van het A5 akkoord:

En er zijn letterlijk nog 20 andere combinaties denkbaar. Power Chords hebben eigenlijk altijd dezelfde Shape (vorm), en kunnen daarom razendsnel over de gitaarhals worden verplaatst. Het is niet voor niets dat in de rock, hardrock, metal, progmetal etc. Power Chords gemeengoed zijn.

Aan de hand van een tabulatuur van het nummer "It's My Life" van Bon Jovi, laten we zien hoe dat met die Shapes precies werkt. We noemen daarbij nog, dat in het oorspronkelijke nummer drietonen Power Chords zijn gebruikt, wij hebben die voor dit voorbeeld teruggebracht naar twee tonen.

C5 **G#5** **G5** **C5** **G#5** **G5** **C5** **F5**

C5 **G#5** **D#5**

D#5 **A#5** **C5** **G#5** **C5** **G#5** **G5**

C5 **G#5** **D#5**

D#5 **A#5** **C5** **G#5**

Als je naar de diagrammen van de gebruikte akkoorden kijkt, dan zie je dat de Shape van het 5 akkoord altijd hetzelfde blijft, je wisselt telkens alleen de Shape van de ene naar de andere positie.

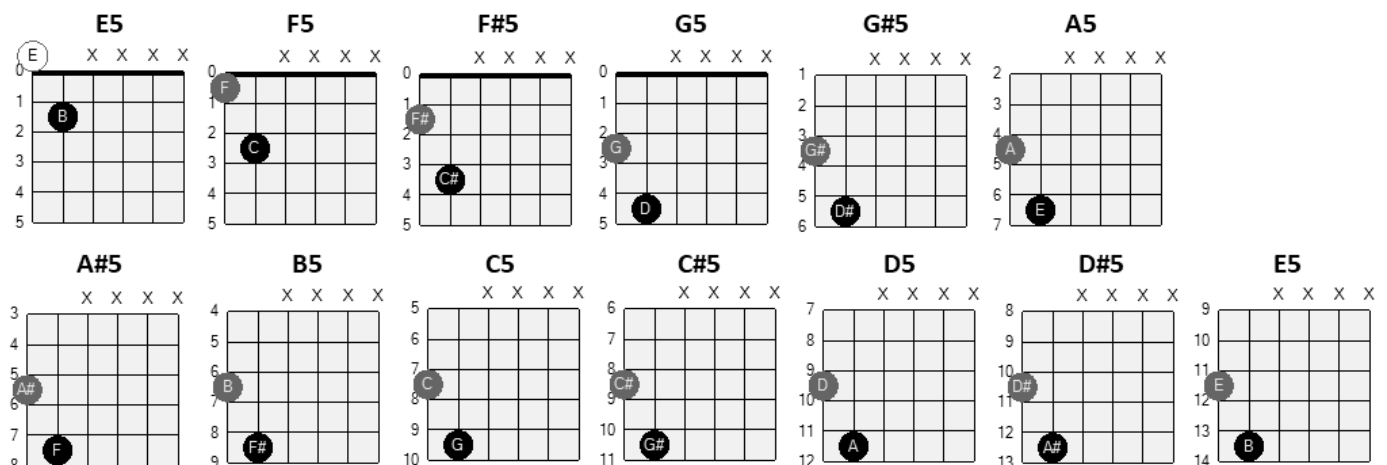
C5 **G#5** **G5** **F5**

G#5 **D#5** **A#5** **C5**

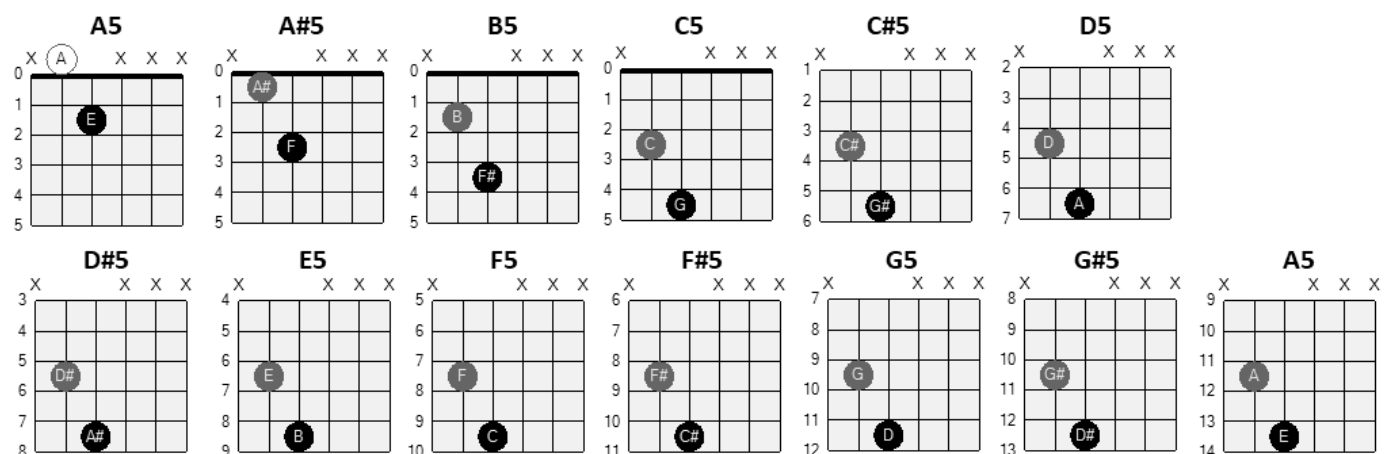
Wat je ook wel zal opvallen, is dat alleen de 6de en de 5de snaar worden gebruikt voor deze Power Chords. Dat komt omdat heavy metal, hard rock e.d. bombastisch en zwaar klinkt, en die gewenste klankkleur bereik je vooral goed op de laagste snaren van de gitaar.

De Shape is overduidelijk, en je kunt zo heel eenvoudig ieder gewenst Power Chord maken dat je wilt, een Power Chord is immers “onzijdig”, noch majeur, noch mineur. Een C5 Power Chord kan dus net zo gemakkelijk in een majeur, als een mineur muziekstuk worden gebruikt.

Stel dat je begint met een E5, en die Shape schuif je telkens één fret op, dus telkens een ½ stap. Je kunt dan op de 6de snaar de volgende Power Chords maken:

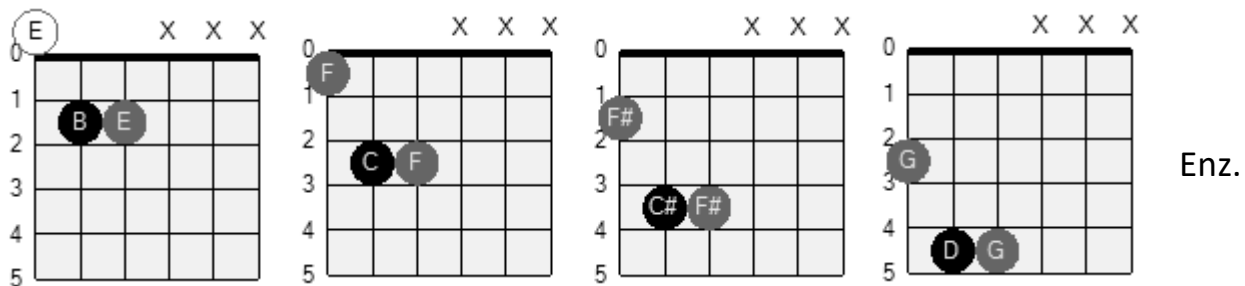

Oftewel: deze 12 Power Chords dekken een complete octaaf af. Het wordt natuurlijk wel wat lastig als je van een F5 naar een A#5 moet wisselen, de positie van de grondtoon gaat dan van positie 1 naar positie 6. Jammer, hier gaat snelheid verloren. Het is dus handig als je nogmaals een octaaf Power Chords bedenkt, maar dan op de 5de en 4de snaar. Dat komt er als volgt uit te zien:

En zie, met deze tweede octaaf aan Power Chords wordt een akkoordprogressie F5 – A#5 een stuk eenvoudiger: de grondtoon gaat van positie 1 op de 6de snaar naar positie 1 op de 5de snaar.

Bovenstaande Power Chords kunnen ook als drieton worden gespeeld, je voegt dan de grondtoon onder de kwint, op de eerstvolgende snaar toe, dus bijvoorbeeld op de 6de snaar:

14. Double Stops

Een pentatonische toonladder biedt (net als overigens een gewone toonladder), de mogelijkheid tot het creëren van zogeheten “**Double Stops**” op de gitaar, een techniek bijzonder veel gebruikt in jazz, blues en rockmuziek. Een Double Stop is wat misleidend als naam, want de muziek stopt niet, het is een speleffect dat je bijvoorbeeld in je (pentatonische) solo’s kunt brengen.

Double Stop betekent niets anders dan het spelen van twee noten tegelijk. Een tweede punt van verwarring, want deden we dat hiervoor ook niet met de Power Chords? Double Stops en Power Chords zijn toch echt twee verschillende dingen. Een Power Chord bestaat eigenlijk uit drie tonen zoals we je geleerd hebben, de grondtoon, de kwint en wederom de grondtoon. Voor het gemak echter kun je Power Chords ook met twee noten spelen, de grondtoon en de kwint. Een Double Stop hoeft niet persé een grondtoon met een kwint te zijn, maar kan iedere andere combinatie van twee noten zijn, mits passend in de (pentatonische) toonladder waarin je speelt.

Als je Double Stops in je solospel combineert met de licks, dan kun je prachtige gitaarimprovisaties maken.

Double Stops kun je niet echt als akkoorden beschouwen, het is eigenlijk een interval van twee noten, die we ook wel een dyade (Engels: diad) noemen. Vandaar dat Power Chords in essentie eigenlijk altijd met drie noten gespeeld zouden moeten worden, want vanaf drie noten spreken we echt van een akkoord. Maar goed, Power Chords lossen we praktisch soms wat anders op.

Hierboven zie je een Double Stop reeks die je speelt op twee snaren, de 5de en de 4^e snaar.

Als je helemaal in de toonladder wilt blijven, dan kun je Double Stops bepalen op basis van de toontrappen in een majeur of mineur (pentatonische) toonladder. Nemen we als voorbeeld de E majeur toonladder, in zowel de diatonische als de pentatonische versie.

Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
E majeur	E	F#	G#	A	B	C#	D#	E
E majeur pentatonisch	E	F#	G#		B	C#		E

Zou je nu een reeks Double Stops over de E majeur toonladder willen maken, dan zou een mooi startpunt voor de reeks de 2de positie van de 4de snaar zijn, wat immers een E is (de grondtoon). In plaats van met een kwint (zoals bij de Power Chords), maken we nu Double Stops met de grondtoon en de terts (de 3de noot in de E majeur toonladder).

De 3^e noot in de toonladder is een G#, zie de tabel hierboven. De G# vind je op de 3de snaar, en daar de 1ste positie.

Deze Double Stops worden ook wel “no5” akkoorden genoemd, wat “No Five” betekent, oftewel er is geen kwint (5de noot) in de interval aanwezig. Je kunt de toonladderreeks op de 4de en 3de snaar dan als volgt met Double Stops afmaken:

Je moet goed op de toontrappen letten in deze Majeur toonladder. De toontrappen ii, iii, vi en vii° zijn met ene klein Romeins cijfer geschreven, en zijn dus mineur akkoorden, vandaar dat je in de Double Stops F#m, G#m, C#m en D#m terugvindt.

OEFENING

Speel onderstaande Double Stops reeks in E majeur.

Een ander voorbeeld dat we kunnen laten zien, is een reeks Double Stops die je in een pentatonische toonladder maakt, in ons voorbeeld de A mineur pentatonisch.

Toontrap	i	ii°	III	iv	v	VI	VII	I
A mineur	A	B	C	D	E	F	G	A
A mineur pentatonisch	A		C	D	E		G	A

OEFENING

Speel onderstaande Double Stops reeks in A mineur pentatonisch.

G Shape ● Position 1 ● Pattern 1

Musical notation for G Shape, Position 1, Pattern 1. It shows a treble clef staff with a 4/4 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 8-8, 5-5, 7-7, 5-5, 7-7, 5-5, 7-7, 5-5; A: 8-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5; B: 8-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5.

E Shape ● Position 2 ● Pattern 2

Musical notation for E Shape, Position 2, Pattern 2. It shows a treble clef staff with a 4/4 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are E4, F4, G4, A4, G4, F4, E4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 10-10, 8-8, 10-10, 8-8, 9-9, 7-7, 9-9, 7-7, 10-10, 7-7, 10-10, 7-7, 10-10, 7-7; A: 10-8, 10-8, 9-7, 9-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7; B: 10-8, 10-8, 9-7, 9-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7, 10-7.

D Shape ● Position 3 ● Pattern 3

Musical notation for D Shape, Position 3, Pattern 3. It shows a treble clef staff with a 4/4 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are D4, E4, F4, G4, F4, E4, D4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 12-10, 13-10, 13-10, 12-9, 12-9, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10; A: 13-10, 12-9, 12-9, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10; B: 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10, 12-10.

C Shape ● Position 4 ● Pattern 4

Musical notation for C Shape, Position 4, Pattern 4. It shows a treble clef staff with a 4/4 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are C4, D4, E4, F4, E4, D4, C4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 15-12, 15-12, 15-13, 15-13, 14-12, 14-12, 14-12, 14-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12; A: 15-13, 14-12, 14-12, 15-13, 14-12, 14-12, 14-12, 14-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12; B: 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12, 15-12.

A Shape ● Position 5 ● Pattern 5

Musical notation for A Shape, Position 5, Pattern 5. It shows a treble clef staff with a 4/4 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are A4, B4, C5, B4, A4, G4, A4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 5-5, 3-3, 5-5, 3-3, 5-5, 2-2, 5-5, 3-3, 5-5, 3-3, 5-5, 3-3, 5-5, 3-3; A: 5-3, 5-3, 5-2, 5-2, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3; B: 5-3, 5-3, 5-2, 5-2, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3, 5-3.

OEFENING

Speel onderstaande licks met een combinatie van solo noten en Double Stops.

Lick no. 1 in G Shape

Musical notation for Lick no. 1 in G Shape. It shows a treble clef staff with a 6/8 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 5-5, 8-8, 5-5, 7-7, 5-5, 6-6, 7-7, 5-5, 7-7; A: 5-8, 5-7, 5-6, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5; B: 5-7, 5-6, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5, 7-5.

Lick no. 2 in E Shape

Musical notation for Lick no. 2 in E Shape. It shows a treble clef staff with a 6/8 time signature and a dynamic marking of *mf*. The notes are E4, F4, G4, A4, G4, F4, E4. Below the staff is a guitar tablature with strings T, A, and B. The fret numbers are: T: 8-8, 10-10, 8-8, 9-9, 8-8, 9-9, 8-8, 7-7, 10-10, 7-7; A: 8-10, 8-8, 9-8, 9-8, 7-10, 7-7; B: 8-10, 8-8, 9-8, 9-8, 7-10, 7-7.

Lick no. 3 in D Shape

Lick no. 4 in C Shape

Lick no. 4 in A Shape

Nog een kleine truc met double Stops die we je willen leren als je in een (pentatonische) toonladder aan het spelen bent, en je hebt even niet snel paraat waar de Double Stops zitten, dan kun je ook de intervallen spelen, direct vanuit de toonladder. We geven een voorbeeld vanuit de A Majeur pentatonische toonladder, die er als volgt uitziet:

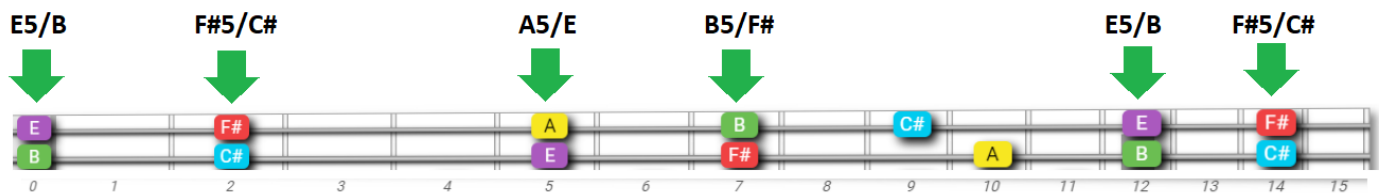
Toontrap	I	ii	iii	IV	V	vi	vii°	I
A majeur	A	B	C#	D	E	F#	G#	A
A majeur pentatonisch	A	B	C#		E	F#		A
A majeur akkoorden	A	Bm	C#m		E	F#m		A

Standard tuning

♩ = 100

We gebruiken een soort jazz-achtige akkoordprogressie over de toontrappen I – vi – ii – V, dus de akkoorden A – F#m – Bm – E. Speel de akkoordprogressie hiernaast en sla deze op in je looper.

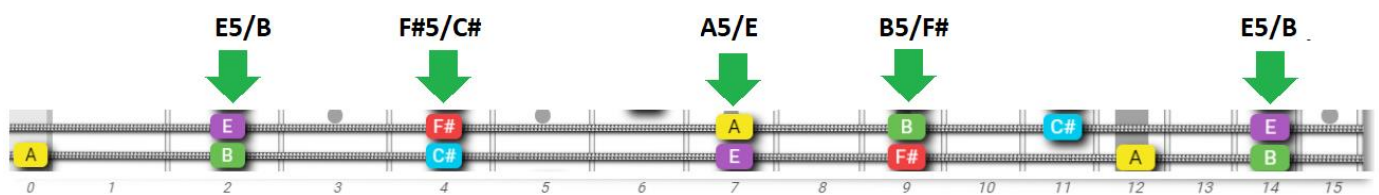
We kijken nog eens naar de toonladder en zoeken de posities op, waar twee noten direct onder elkaar staan, bijvoorbeeld op de 1ste en de 2de snaar (de hoge-E en de B snaar). In onderstaande afbeelding hebben we de akkoordnamen (of interval-namen, het zijn immers maar twee noten, dus Double Stops), boven de gitaarhals genoteerd.

Start nu de akkoordprogressie die je in je looper hebt opgeslagen, en improviseer op deze akkoorden door de Double Stops die je hierboven ziet, eroverheen te spelen. Dit klinkt gegarandeerd prachtig, en bijzonder professioneel!

We hebben bij deze nieuwsbrief Special een viertal MIDI files bijgevoegd, met deze akkoordprogressie in diverse verschillende tempi. Laad de MIDI files in je software en speel ze af, wat zeker handig is als je toevallig geen looper hebt.

We kunnen deze Double Stops in de A majeur pentatonische toonladder zo'n beetje op alle snaren spelen waar twee noten onder elkaar liggen, zie bijvoorbeeld de Double Stops die je kunt maken op de 5de snaar (de A snaar) en de 4de snaar (de D snaar).

Probeer ook dit eens uit met je looper of de bijgeleverde MIDI bestanden.

Zeker als je in tempo en volgorde een grote variatie in al deze Double Stops aanbrengt, klinken deze intervallen grandioos, en gecombineerd met solo noten in een gitaarsolo, ontzettend professioneel. In feite harmoniseer je je solo met de eigenlijke harmonie van de song, door Double Stops toe te voegen.

OEFENING

De volgende oefening bevat een tweetal Double Stops reeksen.

Als je Double Stops met onder elkaar liggende noten, per toonladder, snel wilt achterhalen, gebruik dan op de website GuitarJan.com de "Toonladdermeester" applicatie, te vinden onder **Programma's & downloads | E-Books & Online applicaties**, kies de **"TOONZ" Toonladder Applicatie**. Klik op de knop [Handleiding](#) om de helpfile in een pop-up venster op te roepen.

OEFENINGEN

20 verschillende riffs over de C A G E D Shapes voor de C majeur en de A mineur pentatonische toonladders.

C majeur pentatonisch (C Shape)

C

C majeur pentatonisch (C Shape)

C

A mineur pentatonisch (C Shape)

Am

A mineur pentatonisch (C Shape)

Am

C majeur pentatonisch (A shape)

C

C majeur pentatonisch (A shape)

C

A mineur pentatonisch (A Shape)

Am

A mineur pentatonisch (A Shape)

Am

C majeur pentatonisch (G Shape)

C

C majeur pentatonisch (G Shape)

C

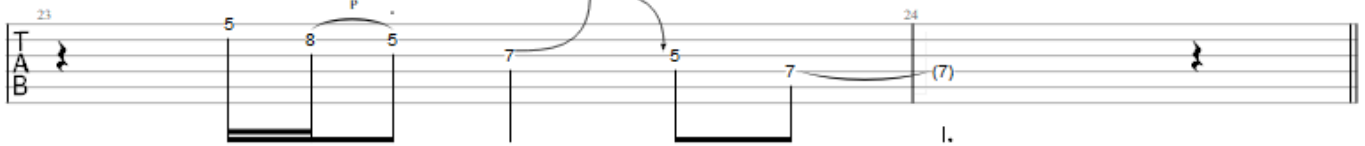
A mineur pentatonisch (G Shape)

Am

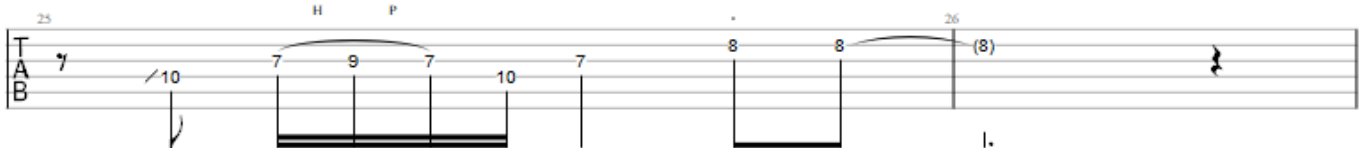
A mineur pentatonisch (G Shape)

Am

C majeur pentatonisch (E Shape)

C

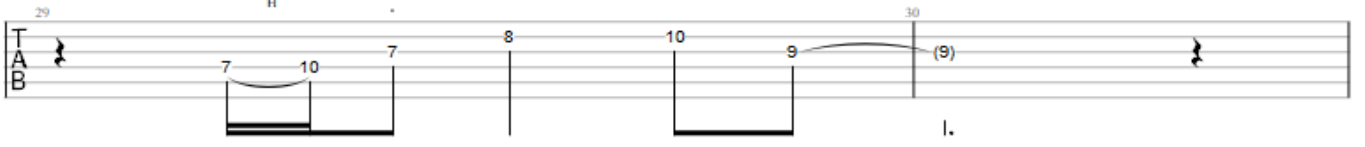
C majeur pentatonisch (E Shape)

C

A mineur pentatonisch (E Shape)

Am

A mineur pentatonisch (E Shape)

Am

31 9 8 10 8 10 10 32 (10)

1.

C majeur pentatonisch (D Shape)

C

33 12 9 12 10 9 34 (9)

1.

C majeur pentatonisch (D Shape)

C

35 13 10 12 10 10 36 (10)

1.

A mineur pentatonisch (D Shape)

Am

37 13 10 13 10 12 38 10 full

1.

A mineur pentatonisch (D Shape)

Am

39 13 10 12 9 12 10 40 (10)

10 verschillende pentatonische licks

Standard tuning

Moderate ♩ = 120

Lick no. 1

1 19 17 19 17 15 17 15 17 15 12 15 12 15 12 10 12 3 10 12 10 7 10 7 10 8 4 7 8 7 9 7 9 7 9

♩ = 240

5 12 9 6 19 17 19 17 15 17 15 17 15 12 15 12 15 12 10 12 8 10 12 10 7 10 7 10 8

Lick no. 2

♩ = 120

Measures 9-13: Measure 9 (TAB) 7 8 7 9 7 9 | Measure 10 (TAB) 12 9 - | Measure 11 (TAB) 12 9 12 9 12 9 | Measure 12 (TAB) 14 12 14 12 14 12 | Measure 13 (TAB) 16 14 17 14 17 14 16

♩ = 240

Measures 14-18: Measure 14 (TAB) 15 17 18 15 17 15 18 17 | Measure 15 (TAB) 16 15 17 18 15 17 | Measure 16 (TAB) 12 9 12 9 12 9 | Measure 17 (TAB) 14 12 14 12 14 12 | Measure 18 (TAB) 16 14 17 14 17 14 16

Lick no. 3

♩ = 120

Measures 19-22: Measure 19 (TAB) 15 17 18 15 17 15 18 17 | Measure 20 (TAB) 16 15 17 18 15 17 | Measure 21 (TAB) 15 12 15 12 11 12 11 | Measure 22 (TAB) 12 9 12 12 9 12 9 9

♩ = 240

Measures 23-27: Measure 23 (TAB) 8 10 7 10 10 7 10 | Measure 24 (TAB) 7 10 7 8 7 10 7 10 | Measure 25 (TAB) 7 | Measure 26 (TAB) 15 12 15 12 11 12 11 | Measure 27 (TAB) 12 9 12 12 12 9 12 9 9

Lick no. 4

♩ = 120

Measures 28-32: Measure 28 (TAB) 8 10 7 10 10 7 10 | Measure 29 (TAB) 7 10 7 8 7 10 7 10 | Measure 30 (TAB) 7 | Measure 31 (TAB) 14 15 14 12 14 12 | Measure 32 (TAB) 16 12 16 12 14 12

Measures 33-38: Measure 33 (TAB) 14 15 14 12 14 12 | Measure 34 (TAB) 17 12 17 12 14 12 | Measure 35 (TAB) 14 15 14 12 15 12 | Measure 36 (TAB) 17 12 17 12 15 12 | Measure 37 (TAB) 17 18 17 15 17 15 | Measure 38 (TAB) 19 15 19 15 17 15

♩ = 240

Measures 39-44: Measure 39 (TAB) 19 22 19 17 19 17 | Measure 40 (TAB) 22 17 22 17 19 17 | Measure 41 (TAB) 24 19 22 19 24 | Measure 42 (TAB) - | Measure 43 (TAB) 14 15 14 12 14 12 | Measure 44 (TAB) 16 12 16 12 14 12

Measures 45-50: Measure 45 (TAB) 14 15 14 12 14 12 | Measure 46 (TAB) 17 12 17 12 14 12 | Measure 47 (TAB) 14 15 14 12 15 12 | Measure 48 (TAB) 17 12 17 12 15 12 | Measure 49 (TAB) 17 18 17 15 17 15 | Measure 50 (TAB) 19 15 19 15 17 15

Lick no. 5

♩ = 120

TAB notation for measures 51-54. Measure 51: 19-22-19-17. Measure 52: 19-17. Measure 53: 22-17-22-17. Measure 54: 19-17. Measure 55: 24-19-22-19-24. Measure 56: 17-12 (P), 15-12 (P), 14. Measure 57: 17-12 (P), 14-12 (P), 14.

♩ = 240

TAB notation for measures 57-60. Measure 57: 16-12 (P), 14-12 (P), 14. Measure 58: 17-12 (P), 14-12 (P), 15. Measure 59: 10-12 (H), 10-14 (H), 9-14 (H), 12-9-14 (H). Measure 60: 9-14 (H), 12-9 (H).

TAB notation for measures 61-66. Measure 61: 17-12 (P), 15-12 (P), 14. Measure 62: 17-12 (P), 14-12 (P), 14. Measure 63: 16-12 (P), 14-12 (P), 14. Measure 64: 17-12 (P), 14-12 (P), 15. Measure 65: 10-12 (H), 10-14 (H), 9-14 (H), 12-9-14 (H). Measure 66: 9-14 (H), 12-9 (H).

Lick no. 6

♩ = 120

TAB notation for measures 67-71. Measure 67: 12-15 (H), 12-14 (H), 12-15-14-12. Measure 68: 12-14-12, 12-14. Measure 69: 12-16-15, 12-15-12. Measure 70: 15-14-12, 15-14-12. Measure 71: 12-13, 12-14, 12.

♩ = 240

TAB notation for measures 72-76. Measure 72: 12-15 (H), 12-14 (H), 12-15-14-12. Measure 73: 12-14-12, 12-14. Measure 74: 12-16-15, 12-15-12. Measure 75: 15-14-12, 15-14-12. Measure 76: 12-13, 12-14, 12.

Lick no. 7

♩ = 120

TAB notation for measures 77-81. Measure 77: 11-10 (P), 12-10-12 (P), 10-11 (H), 9 (H). Measure 78: 12-11, 9-12, 12-13-12 (H), 12 (H). Measure 79: 14-12 (P), 12-13 (H), 12-15 (H), 14 (H). Measure 80: 15-12 (H), 12-16-12 (H), 15-12 (P). Measure 81: 15-12 (P), 14-15 (full), 15 (15).

♩ = 240

TAB notation for measures 82-86. Measure 82: 11-10 (P), 12-10-12 (P), 10-11 (H), 9 (H). Measure 83: 12-11, 9-12, 12-13-12 (H), 12 (H). Measure 84: 14-12 (P), 12-13 (H), 12-15 (H), 14 (H). Measure 85: 15-12 (H), 12-16-12 (H), 15-12 (P). Measure 86: 15-12 (P), 14-15 (full), 15 (15).

Lick no. 8

♩ = 120

TAB notation for measures 87-91. Measure 87: 17-12-17-12, 15, 12-18-12. Measure 88: 18-12, 15, 12-17-12-17-12. Measure 89: 18-12-16-12, 15, 12-15-12. Measure 90: 15, 12-14-12, 15, 12. Measure 91: 15, 15 (full).

♩ = 240

Lick no. 9

♩ = 120

♩ = 240

Lick no. 10 (tapping)

♩ = 120

 OEFENING

“Legato Runs” (het spelen van de noten in een toonladder in een aansluitende volgorde, dus zonder pauzes), over diverse pentatonische patronen.

Standard tuning
Moderate ♩ = 80

Toepassing van het 3NPS (3-Notes-Per-String) principe in pentatonische toonladders.

Standard tuning
♩ = 120

4 H P P P H H H H H H H H P P P P H H H P P P P P P P H H H P P P P P P P H H H

7 P P P P H

8 H T P H T P H H H T P H T P H H H T P H T P H H

tapping

9 T P P P T H P P T P P P H P P T P P P H P P

A7

10

OEFENING

Pentatonisch jammen met Power Chords.

♩ = 120 **A** Solo

A5 **D5** **D5** **G5** **A5**

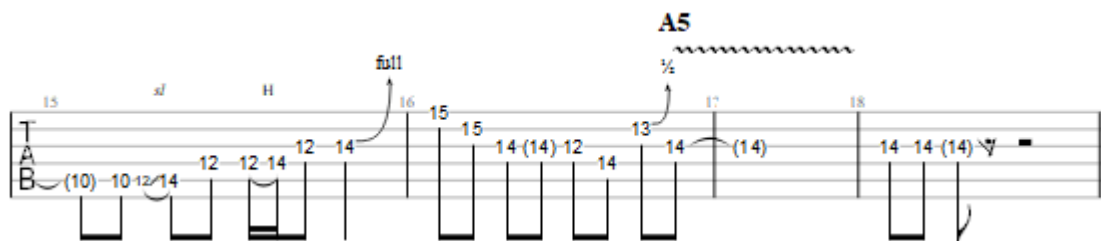
1 full full full ¼ full

4 **A5** **G5** **D5** **D5** **G5** **A5**

8 **A5**

12 **E5** **G5**

full full ¼ full ¼ ¼

10. Tot slot

Het is je gelukt, je bent heelhuids door de theorie en de oefeningen gekomen. Ik geef toe dat deze Special, naast heel veel oefenmateriaal, ook een grote hoeveelheid theorie bevat. We zijn van de standaard toonladders met notennamen en toontrappen bij de pentatonische toonladders terechtgekomen, en we hebben gezien hoe het CAGED principe kan worden toegepast op de pentatonische toonladders.

Daarna hebben we bestudeerd welke akkoorden en akkoordvormen er allemaal mogelijk zijn, om de harmonie en de melodie in de pentatonische toonladders zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen, door het toepassen van bijvoorbeeld Power Chords en Double Stops.

Ik hoop dat je veel nieuwe inzichten aangereikt hebt gekregen, waarmee je een verdere verdiepingsslag in de muziektheorie kunt maken, en dat je veel speelplezier aan de oefeningen beleeft.

Een mooie vervolgstap zou zijn om een harmonische pentatonische akkoordprogressie in je looper op te slaan (zie pagina's 30 en 41), en daarover een melodie te componeren, bestaande uit Power Chords, solo noten en Double Stops.

In ieder geval: veel speelplezier gewenst.

Jan, de samensteller van

GuitarJan.com

Toekomstige Nieuwsbrief Specials

Voor de komende nieuwsbrieven staan nog een aantal andere Specials op stapel, waarvan we echter nog niet weten wanneer deze beschikbaar zullen komen. Eén van de thema's die we nog willen behandelen is het uitgebreid bespreken van speeltechnieken van gitaargrootheden zoals Peter Green, Gary Moore, Carlos Santana, etc.

Een mooi voorbeeld daarvan kun je (weliswaar Engelstalig), terugvinden op de website van **GuitarJan.com** onder **Programma's & downloads | E-Books & Online applicaties**,

En kies uit de tabel met boeken het E-boek “Style Files Various Guitarists [2021]”, waarin in meer dan 240 pagina’s een aantal artikelen uit het “Guitarist” magazine zijn verzameld, waarin de speelstijlen van diverse gitaargrootheden uitgebreid, met tabulatuurvoorbeelden, worden besproken.

Aanvullende literatuur op de website

Klik (of *Control + klik*) op de desbetreffende link, om het document direct te openen en op te slaan.

- Rock Licks & Solos [Small Edition]
- Style Files from Various Guitarists
- Licks and Solos from the Blues
- Blues Masterclasses, Solo's & Licks